

Életünk

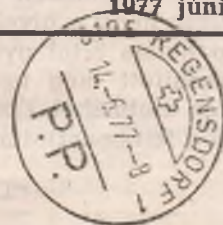
AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IX. évfolyam 6. szám (9. Jahrgang Nr. 6.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1977 június

A magyarok zarándoklata Máriazellbe — Megáldották a Mindszenty-Stációt

Május 21-22-én több mint 1500 magyar zarándok járt Máriazellben, hogy megemlékezzenek Mindszenty bíboros halálának és temetésének második évfordulójáról illetve résztvegyen az utóbbi hónapokban felépült Stáció megáldásán. A Stáció a Rózsafűzér tizedik tikkát hirdeti: «Akit érettünk keresztre feszítettek.» Talapzata sötét gránitból, törzse salzburgi márványból, fedele vörösrézből készült. A fedelet szegélyező párkány és a törzs között három oldalán nyitott, elől két négyszögű márvány pilléren nyugvó szentély. Hátsó falán a keresztre feszített Krisztust ábrázoló olajfestmény. Szent János evangélista, a szeretett tanítvány átkarolja a keresztet. Körülötte alpesi táj. A szentély fölött esztergomi márványból készült kisebb tábla, rajta magyarul és németül a felirat: «Akit érettünk keresztre feszítettek». A Stáció törzsén ugyancsak esztergomi márványból faragott nagyobb tábla, izléses, művészi barokk szegéllyel, felső részén középen a Szentkoronás Magyar Címer és alatta a felirat: «Devictus vincit — Mortuus vivit — vagyis a legyőzött győz, a halott él! Mindszenty József a vértanú magyar hercegprímás dicső emlékeze-

tére, valamint a második világháború és az 1956-os szabadságharc áldozatainak emlékére állították menekült magyarok 1977-ben.» A magyar szöveg alatt ugyanez németül. A Stáció mintegy 20 tonna súlyú. Közvetlenül egy szép alpesi szikla előtt épült, körülötte gyönyörű fenyők. Egyike annak a 15 barokkbeli rózsafűzér-stációnak, amelyeket a XVII. században a Máriazellbe vezető bécsi út mentén építettek. Ezen az úton érkeztek a magyarországi zarándokok is. Az utóbbi években az utat kiszélesítették. Számtalan autó jár erre. A zarándokok nem tudták többé járni a stációk útját. Ezek pedig megrongálódtak a sok rázkódtatástól és benzin illetve olaj-gáztól. Művészi kiállítások is megérdemli megmentésüket. A máriazelli kolostor bencés vezetőjének volt a javaslata, hogy a stációkat vigyék távolabb az úttól, az erdő szélén haladó kavicsos út mentére. Így került a Mindszenty Stáció talán a legszebb helyre, az alpesi szikla tövébe, az útról is jól látható magaslatra. Vasárnap reggelre a körülötte felállított magas árbócokon magyar, osztrák, pápai, stáieri és máriazelli lobogókat lengtetett a szél.

adott Szentségi áldást. Utána vacsora következett és este félnyolckor indult a bazilikából a gyertyás körmenet. Imádkoztuk a rózsafűzért és énekeltünk. A körmenet után a zarándokok autóba illetve buszba szálltak és a mintegy 5 km-re fekvő Gusswerk-be siettek az esti ünnepségre.

Az esemény helye a történelemben

Közben befutott a kastli magyar gimnázium busza is, mely délután Linzben elakadt. A kuplunggal volt baj, de a linzi magyarok segítettek hamar megjavítani. A középiskolás diákok és linzi meg müncheni illetve gráci cserkészbarátaik pillanatok alatt zászlódíszbe öltöztették Gusswerk legnagyobb termét. A kastli gimnázium kórusa Halmos László kantatájával nyitotta meg az ünnepséget. Dr. Eszterhás István, az «Amerikai Katolikus Magyarok Vasárnapja» c. lap főszerkesztője, író mondta az ünnepi beszédet. Egyik szép gondolata az Édesanyák Demokráciájáról szólt. Zrinyi Ilona érdemeire hivatkozva kiemelte anyai gondoskodását gyermekeiről és hazánkról. Fiához írt levelében aláhúzta: «A földi javak elveszhetnek — az nem nagy baj — de aki a becsületét elvesztette, mindenét elvesztette . . . Becsüld meg az embereket, szívesen társalogj az idegenekkel és így véled is jól bánnak és szeretni fognak. Aki másokat megbecsül, maga-magát becsüli.» Hasonló szellemben nevelte Mindszenty édesanyja is gyermekeit. A két édesanya századok távolságából ugyanazokat az értékeket és szeretetet adja gyermekeinek Ezek az értékek a magyar lelkeké, de az evangéliumból származnak. Az édesanyák a hordozói. Ez az édesanyák demokráciája. A másik gondolat arra a kérdésre válaszolt, hogy mit hoztunk mi magyar zarándokok magunkkal a Stáció felavatására, Mindszenty sírjá-

Magyarok a nagyvilágból

A zarándokok Ausztráliából, Délamerikából, Délafrikából és Európa nyugati országaiból jöttek. Örültek a ragyogó napsütésnek, a 800 méter magas alpesi táj tavaszi színpompájának, amelyet késő délután hirtelen zivatar, jégesó kissé megtépázott, de meg is mosott.

Délután öt órakor a kegykápolna előtt a kolostor vezetője fogadta a zarándokokat. Magyarul köszöntött: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Utána németül folytatta. Megemlékezett Mindszenty bíboros halála és temetése második évfordulójáról. «Ez a nagy, szentéletű és tiszteletre méltó istenszolgája

életét adta a hitért, az Egyházért és hazájáért. Végrendeletként saját élete példáját hagyta ránk. Ő itt van közöttünk hitével, kezében a rózsafűzérrel, arcán mosolyával, szeretetével és gondjaival. Végrendeletét megtaláljuk emlékirataiban is, amelyet mindig haszonnal olvassunk.» A bencés Superior emlékeztetett őseinkre, akik Nagy Lajos királyunk óta sűrűn zarándokoltak a zelli Szűzanyához, Magyarország Nagyasszonyához, akinek segítségét most mi kérjük itt szép magyar nyelvünkön a lorettói litániával.

Mons. Dr. Ádám György vatikáni megbízott vezette az ájtatosságot és

(Folytatás az 5. oldalon)

Az apostoli hitvallás teológiai magyarázata

«Harmadnapon halottaiból föltámadá»

Krisztus halála és feltámadása hitünk legalapvetőbb misztériumát képezi. Az Isten Fia «értünk emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből és emberré lett» — mondjuk a szentmise hitvallásában. Am az Atya azért akarta, hogy Fia megtestesüljön, hogy halálával váltsa meg bennünket. Mivel azonban Jézus szenvedése és halála az emberek szemében vereségnek látszott, kellett, hogy a hívek felismerjék, hogy épp halála által győzte le a halált és szabadított meg bennünket a bűn és Sátán uralmából. Ezért az Atya harmadnapra feltámasztotta Fiát halottaiból és

így hitelesítette a megváltás művére vonatkozó tanítását. Így érthető, hogy az apostolok igehirdetésük főtémájának Jézus halálát és feltámadását tekintették. Szent Péter, miután a sánta koldust meggyógyította, e szavakat intézte a csodálkozó zsidókhoz: «Ábrahám, Izsák és Jákob Istene megdicsőítette a Fiát, Jézust, akit ti kiszolgáltattatok és megtagadtatok Pilátus előtt . . . Megtagadtatok a szentet és igazat, arra kértétek, hogy a gyilkosnak kegyelmezzen, az élet szerzőjét pedig megöltétek. Isten azonban feltámasztotta a halálból, ennek tanúi vagyunk» (ApCsel 3, 13-15).

lista leírt. Az evangéliumok szerkesztésének e bonyolult története nem érinti a sugallmazottság tényét. Misem természetesebb, mint hogy az ily különböző szerzőktől írt és különböző módon keletkezett evangéliumok lényegtelen részletekben eltérnek egymástól. De épp ezek az eltérések a meggyőző lényeges események elbeszélésében igazolják a leírt események hitelességét. Ha ugyanis az apostolok csak «kitaláltak» volna Jézus életét és feltámadását, bizonyára ügyeltek volna arra, hogy minden pontban megegyezzenek egymással.

Erőltetett érvek a feltámadás tagadására

A kereszténység ellenfelei kezdet óta azon voltak, hogy Jézus feltámadását különböző érvekre hivatkozva tagadják. Vannak, akik azt mondják, hogy nincsen módunkban Jézus feltámadását ellenőrizni és ezért nem is tekinthetjük történelmi eseménynek. Am így vagyunk általában minden történelmi eseménnyel, amely a múltban játszódott le. Napóleon hadjáratait sem tudjuk ellenőrizni, de azért elfogadjuk azoknak a tanúságát, akik akkoriban éltek. Mások arra hivatkoznak, hogy a Szentírás szerint az apostolok maguk sem voltak Jézus feltámadásának a tanúi. Az igaz ugyan, hogy nem látták a feltámadást, azonban tanúi voltak Jézus felfeszítésének, halálának és eltemetésének, látták az üres sírboltot és mesztérük megjelenései következtében meggyőződtek, hogy csakugyan feltámadott. Mások azért vonják kétségbe a feltámadást, mert az evangéliumok nem egyeznek meg a leírásában. Márk és Lukács szerint három asszony, Máté szerint kettő, János szerint egy asszony megy el húsvét reggelén a sírhoz. Márk szerint az asszonyok megrémülve hallgatnak, Máté szerint sietnek, hogy elvigyék a hírt a tanítványoknak. Máté és Márk egy megjelenő angyalról beszél, Lukács és János kettőt említ meg. Máté leírása szerint az angyal elhengette a követ és ráült. A három másik evangélista szerint egy angyal, ill. kettő a sír belsejében jelenik meg. Am mindezek a különbségek igazán mellékes körülményekre vonatkoznak és a Jézus feltámadására vonatkozó egyöntetű tanúságtételt nem érintik. E különbségeket manapság már jobban meg tudjuk magyarázni azáltal, hogy tekintetbe vesszük az újszövetségi könyvek sajátos keletkezését. Az evangélisták nem voltak riporterek, akik töltőtollal kezükben gyorsírással jegyezték fel az eseményeket. Az Úr Jézus nem azt parancsolta meg nekik, hogy írják, hanem hogy hirdessék az

evangéliumot s megígérte, hogy a Szentlélek majd vezeti őket a kinyilatkoztatott igazság mélyebb megértésében. Ezért az apostolok kezdetben egyszerűen elmondták hallgatóiknak, amit láttak és hallottak, és a hallgatók aztán megint tovább adták, amit az apostoloktól hallottak. Így különböző szájhagyományok keletkeztek, sőt Krisztus beszédeit és tetteit egyesek még az evangéliumok keletkezése előtt írásba foglalták. Az első evangéliumot Máté írta meg arám nyelven még Kr. u. 50 előtt. Ez az eredeti Máté-féle evangélium azonban elveszett. Márk rögzítette elsőnek evangéliumát görög nyelven kb. 65-ben. Szerkesztésében használta a Máté-féle evangéliumot valamint két másik írott forrást is. Krisztus után 70-ig, tehát még Jeruzsálem pusztulása előtt, írta meg evangéliumát a mai Máté-féle evangélium görög nyelvű szerzője. Kb. ebben az időben írta evangéliumát Lukács is szintén görögül és a görög keresztények számára. Szt. János apostol csak Kr. u. 100 körül, tehát Jézus halála után kb. 67 évvel, írta evangéliumát szintén görög nyelven. A görög Máté-féle evangélium szerzője ismerte Márk evangéliumát, Lukács ismerte az arám nyelven írt Máté-féle evangéliumot — esetleg valamilyen fordításban —, s azonkívül még egyéb írott forrásokat és szóbeli hagyományokat is értékesített. Ilyen módon érthető, hogy e három evangélista néha majdnem szószerint egyezik egymással — amikor közös forrást használnak —, máskor meg lényegtelen részletekben eltér egymástól, ami vagy különböző forrásokra vagy eltérő személyes emlékezetre vezetendő vissza. János evangéliuma nagyon különbözik az első három, ún. szinoptikus evangéliumtól. Ha János ismerte is a szinoptikus hagyományt, irodalmilag nem függ tőle, teljesen önállóan írja le az eseményeket, sokban kiegészíti vagy pontosabbá teszi azt is, amit a másik három evangé-

Szent Pál tanúságtétele

Minthogy Szent Pál levelei javarészt még az evangéliumok (végleges alakjukra gondolunk) szerkesztése előtt írta, az ő tanúságtételét kell a legrégebb ránk maradt újszövetségi tanúságtételnek tekintenünk. A Korintusiaknak írt első levelében — kb. Kr. u. 56-ban írhatta — e szavakat olvassuk: «Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam: Krisztus meghalt bűneinkért, az Írás szerint. Megjelent Péternek, majd a tizenkettőnek. Később egyszerre több mint ötszáz testvérnek jelent meg, ezek közül a legtöbben még élnek, néhányan azonban már meghaltak. Azután Jakabnak jelent meg, majd az összes apostolnak. Utánuk pedig, mint egy elvetéltnek, megjelent nekem is. Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok közt, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát» (1Kor 15, 3-9). Érdekes e szövegben a hagyományra való hivatkozás: ő maga kapta, amit tanított, azaz tanítása megegyezik az ősapostoli hagyománnyal. A Korintusiaknak írt levelében azért hangoztatja annyira a feltámadást, mert olvasói a pogányság soraiból kerültek elő és csak nehezen tudták elfogadni a feltámadás tényét.

Manapság sajnos nemcsak az ateisták, hanem keresztények, sőt teológusok is kétségbe vonják Jézus valószínű feltámadását. Nem kételkednek az apostolok jóhiszeműségében, azonban különböző módon próbálják magyarázni a feltámadás «mitoszájának» a keletkezését. Egyesek azt vélik, hogy az apostolok hite támasztotta fel képzeletükben Jézust. Már Goethe Faustjában olvassuk, hogy az apostolok azért ünnepelték az Úr feltámadását, mert lélekben ők maguk feltámadtak. Korunk egyik keresztény írója azt mondja Jézusról: «Nem Isten helyezte magasba, ujjongásával az Egyház emelte fel és ültette Isten trónjára». Aki csak kissé ismeri az evangéliumokat, saját maga meg-

†

Fájó szívvel, de Isten szent akaratában megnyugodva közöljük kedves Olvasóinkkal, hogy az Életünk szerkesztője,

Dr. Vecsey József

1977 május 24-én váratlanul elhunyt. — Életútjáról, tevékenységéről további híradást lapunk következő számában közlünk.

győződhetik arról, hogy ez a felfogás mennyire meghamisítja a tényeket. Erre a kérdésre még visszatérünk következő cikkünkben. Azt sem lehet mondani, hogy az apostolok hallucinációnak estek áldozatul, mert meg voltak győződve, hogy Jézusnak fel kell támadnia. Az igazság ugyanis az, hogy az apostolok Jézus halálakor meginogtak hitükben s már nem remélték «Izrael megváltását» (v.ö. Lk 24, 21). Jézus szavaira, melyekkel halálát és feltámadását előre megmondta sem igen emlékezhetek vissza, hisz annak idején «mit sem értettek belőle» (Lk 18, 33) és Jézus maga magyarázza meg nekik feltámadása után szavainak igazi értelmét (Lk 24, 25-26). Azt meg pláne nem tételezhetjük fel, hogy az apostolok tudatosan csalták volna meg a híveket. Az effajta eljárás nem egyezik meg jellemükkel. Különben is a feltámadásba vetett hitükért készek voltak minden üldöztetést vállalni és életüket adni.

Mások azzal próbálják Jézus igazi feltámadását tagadni, hogy kétségbe vonják igazi halálát. Ám egy megkínzott és agyongyötört tetszhalottnak a megjelenése nem önthette volna az apostolok lelkébe a húsvéti győzelem hitét és örömet. Azonkívül Jézus egészen más életre támadt fel. Ha élt is, ha igazi testtel rendelkezett is, egészen másképpen élt mint azelőtt s mindez nem történhetett volna, ha csak tetszhalottként ébredt volna életre. Ha figyelemmel tanulmányozzuk a feltámadás ellen felhozott érveket, arra a meggyőződésre jutunk, hogy azok akik Jézus feltámadását tagadják, azért teszik, mert a Szentírás szövege nem meggyőző, vagy mert másképpen könnyebben magyarázható, hanem azért, mert eleve nem hisznek a csoda lehetőségében. Tagadásuknak és kételyeiknek nem igazi szöveg-kritikai tudományos alapja, hanem inkább ideológiai háttérre van. A következőkben még rámutatunk a feltámadás dogmájának a jelentőségére. Befejezésül idézzük fel Krisztus Urunknak a hitetlenkedő Tamáshoz intézett szavait: «Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak s mégis hisznek» (Jn 20, 29).

PROF. P. MEHRLE TAMÁS OP

Hirdessétek dicsőségét

«Egy alkalommal, amikor együtt voltunk, meghagyta nekik, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várjanak az Atya ígéretére... 'ti azonban néhány nap múlva Szentlélekkel keresztkedtek meg'... Az Atya saját tetszése szerint határozta meg a megfelelő időpontot... De amikor leszáll rátok a Szentlélek, erőben részesültök, úgyhogy tanúságot tesztek majd rólam Jeruzsálemben... sőt egészen a föld végső határáig...» (Ap.Csel. 1, 4-8.)

Tanúságot tenni róla a föld végső határáig: az idő és a tér végső határáig! Kinek szól ez a feladat, hogyan kell betöltenünk, min alapszik? Egy alkalommal, amikor együtt voltak: feltámadása után, azokkal együtt, akik hittek benne! Ez az alap: az élő, a személyes Krisztusban való hit! Meghagyta nekik... Már nem sokat magyaráz, nem kér, mert tudja, hogy hisznek benne. Nem saját erejükből, bizonyosságot tett istenségéről nem egyszer előttük: szavaival, tetteivel, szeretetével. Péter megvallotta: «Nincs kihez mennünk, az élet igéi nálad vannak. Tamás is leborult kétkedése után: Én Uram és én Istenem! — Igen, ezek az apostolok és tanítványok már az Övéi! A hitet tőle nyerték, Ő ültette el bennük, Ő növelte, érlelte, de a Szűzanya, aki sírbatételekor is hitt benne, segítette őket, — maguk is mindent megtettek, hogy ezt a hitet növeljék, éljék, bizonyosságot szerezzenek: futottak az üres sírhoz. Csak hittel tudtak, csak biztos, erős hittel tudhattak várni a megígért Szentlélekre! Bezárkózva ugyan, de együtt, ahogy meghagyta nekik, közben is élve már a közösségi életet: hiszen a várakozás ideje alatt választották meg Mátyást apostolnak.

Tanúságot tenni róla csak akkor tudunk, ha hiszünk a személyes, feltámadt, köztünk élő Krisztusban!

Most Szentháromság vasárnapja körül felfigyelhetünk arra a tényre is, hogy talán sehol ennyire nyilvánvalóan nem kapcsolta össze a Szentháromság személyeinek közös együttes munkáját — érdekünkben: megváltásunk és megszentelésünk érdekében, mint itt! Az Atya ígéretére kell várnunk, a Szentlélek száll reánk és erősít meg, Krisztusról, az élő, mindig köztünk maradt Krisztusról kell tanúságot tennünk!

Ez a felelet a hogyan-ra. A Gondviselő Atyában: személyében és segítségében, gondviselésében bízva, azt elfogadva. — A Szentleket mindig újra várva és tudatosan elfogadva kell tanúságot tennünk az emberré lett Igéről, Krisztusról! Nemcsak a Szentháromság megdicsőítése miatt, hanem embertársaink érdekében is. Mert a kettő egy! Neki úgy tetszett, hogy nem egy-

szerre, nem egyedül, nem egy szóval, egy mosollyal, de általunk is folytatja a megváltást és üdvözítést... folytatja a világ végezetéig. Minél inkább embernek lenni, amilyen Ő volt. Ha nem is «isteni» ember, de legalább «emberséges» embernek lenni, ez az emberi tökéletesedés, fejlődés, kibontakozás útja. S akkor valóban nem lehetnek körülöttem nyomorgók és elhagyott utcagyerekek, akkor vállalom a halált is Kolbéval és a szegénygondozást Teréz anyával, de vállalom az igazi családi élet felelősségteljes feladatát is egymás megszentelésével és áldozatos, önzetlen, megelőző, adakozó, örömet okozó szeretetével. Akkor tudok emberséges ember lenni, aki nem borszínt néz, de túl nyelveken és adottságokon, meglátja mindenkiben az istengermekség és meghivatottság méltóságát. Tudok nyitott lenni, egyszerű, adakozó és elfogadó, mert élelem, hiszem a testvériséget Krisztusban.

Tanúságot tenni jelent életet, szót, áldozatot, szeretetet! De kiknek szól ez a küldetés? — kérdezhetnénk. Nyilván a papságnak, az apostoloknak, talán ezért is vannak ebben az időben a papszentelések: Ker. János és Péter-Pál ünnepe táján. Igen, elsősorban nekik. Ezért imádkoznunk kell értük, hogy legyenek a Szentháromság küldetésére fogékonyak, az Atya ígéretére várók, Szentleket befogadók, Krisztust hirdető. De azontúl áll ez a küldetés minden megkeresztelt hívőre is! Ne felejtjük, a bérmálások ideje is általában ekkortájt vannak: mindnyájan fogadtatók a Szentleket a püspök kézrátétele által, hogy erősek legyenek a hitben, bátrak a megvallásában, hűek a hitszerinti élet követésében; a szeretet életében! Szent Péter apostol mindenkinek írta levelében: «Ti választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul lefoglalt nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből csodálatos világosságra hívott titeket...» (1. Pét. 2,9.)

Az első keresztények — s utánuk sok-sok ezren — ezt megértették. Róluk írja az Ap.Csel.: Ezek állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban... A hívek mind összetartottak és mindenük közös volt. Magasztalták az Istent és az egész nép szeretetében álltak... Majd szt. István megkövetése után: «A szétszéledt hívek, ahol csak megfordultak hirdették az ígét...» Ap.Csel. 2,42-47 és 8, 4.)

Az Atyában bízva, a Szentleket befogadva így hirdessük Krisztust mindig, mindenkor egész életünkkel testvéreink javára és a Szentháromság dicsőségére!

P. GAUSZ T. S.J.

Gizella magyar királyné emlékezete (II)

A fejedelmi házaspár útja hazánkba

a Passauig tartó hajózás után a Duna jobbpartján, a rómaiak régi közlekedési vonalát követte és Persenbeugon, Tullnon, Bécsen, Hainburgon és Mosonon át Esztergomba vezetett, a magyar fejedelmi ház fő-szálláshelyére, amelynek maradványai részben még ma is láthatók. Hagyomány szól arról, hogy a fiatal pár a pozsonyi várban is tartózkodott rövid ideig. Gizella rokonságának felfogásában a házasságkötés ténye egy ismeretlen és valószínűen rettegett világba történt lépésnek számított; a bajor hercegnőt olyan idegen nép várta, amely majd egy évszázadon át az európai népek félelmes ellensége volt; maga Pozsony s környéke még 907-ben is színhelye volt egy támadó bajor hadsereg megsemmisülésének, korabeli krónikák későbbben pedig meglehetősen részletesen beszélték el a délbajor földre betört s ott pusztító, nagyobb magyar hadcsoport vereségét. Említett nagynéje, Gerberga apátnő ellenezte a házasságot, mert — ítélete szerint — egy bárdolatlan és szilaj nép fejedelmének oldalán a törékeny hercegi rokon életét és boldogságát nem látta biztonságban. Hiszen, mint lotharingiai hercegnőnek, első férjét is kalandozó magyarok nyila sebezte halálra és francia királyi férjétől sem hallhatott sok jót a magyarokról.

Igaz, a lechmezei csapás lezárta a nyugati kalandozások korát és Géza udvarában — a fejedelem előrelátó diplomáciája eredményeként — már több külföldi lovag tartózkodott, így az olasz Adeodatus sanseverinói gróf, Vajk nevelője és későbbi keresztapja is, mégsem lehetett meglepő, hogy a császár közeli rokonát, Gizellát 300 jól felfegyverzett bajor lovas kísérte magyar földre. Velük tartott a tapasztalt-hűségű nürnbergi Hermann gróf is, akinek rokonsága Erdély délkeleti határain telepedett le és adta a mai Szeben (Hermannstadt) nevét. Több bajor családdal együtt Gizella magával hozta régi, kedves szolgáját, Kaal-t is, aki a később róla elnevezett, sopronmegyei Káldon telepedett le. A jövevények egy részének a mai Szatmárnémeti lett új otthona, akiknek II. Endrétől 1230-ban kiadott kiváltságlevelében a Gizellával hazánkba érkezett ősök jövetele is említést nyer. A hercegő előkelő kíséretének tagja volt a sváb Hunt és Pazman lovag s Vencelin, bajor ispán is, aki a Koppány-lázadás ellen hadbaszállt tábor vezére lett. Egyébként még Géza s István idejében, majd a következő századokban svéd, lengyel, cseh, szász, kún, francia, olasz, spanyol lovagok és görög kézművesek, művészek települtek meg hazánkban, családokat alapí-

tottak, nemességet nyertek és lettek kiváló érdemeket szerzett magyar családok őseivé — írja Thuróczi, első nem pap krónikairónk, Mátyás király ítélőmestere.

István király országtérítő és államépítő tevékenységében egyébként felesége rokonságának tagjait tekintette példaképeinek. Sógora, II. szt. Henrik, német-római császár józan vallásossága, egyházi reformszelleme, templomépítő munkássága és az egyháznagyokra támaszkodó államvezetése vonzóan hatottak reá. A császárnéban, szt. Kuni-gundában pedig a hű munkatárs készségét csodálta meg, aki egyházak alapításával és azok gazdagításával mozdította elő birodalmukban a kereszténység térfigyelését.

A királyi feleség, Gizella személyében

a korabeli magyarok új női típust ismertek meg: a mélyen vallásos, az istenháza ékességét szerető, jóságos-szívű és a családi életet keresztény szellemmel telítő hitves és anya vonzó mintaképét. A családi otthon meghitt bensőségében, de a laikus apostolkodás anyagi feltételeit messzemenően biztosító királyi udvartartás keretei között — szent rokonok és nevelők szellemében — támogatta uralkodó férje misz-sziós munkásságát és vette ki részét szent életével a magyarság keresztény-nyé alakításának, királyi férje és gyermekei megszentelésének Istennek tetsző munkájából. És ha erős túlzásnak tekintjük is elfogult bajor történetírók véleményét arról, hogy István és a magyarok megtérítése Gizella és bátyja, II. Henrik műve volt (és e vélemény jutott kifejezésre III. Jenő pápának Henrik szenttéavatási bullájában 1152-ben is, illetve a megjegyzés került a római szentek jegyzékébe is, Henrik nevéhez, júl. 15.), — amelyet bőven megcáfoltak neves magyar történetíróink, — annyit természetesen elfogadhatunk, hogy a Scheyern-i házasságkötés nagy jelentőségét és messzi századokra kiható erejét annak idején sem a bajorok, sem a magyarok kellőképpen nem mérlegelhették; hogy a hűgát férjhezadó bajor herceg döntése gondviselészerű volt, hiszen nemcsak nemzetünk életét kapcsolta a keresztény nyugati népek kultúrközösségébe, hanem még a német sors alakulását is befolyásolta és lett az Egyház- és világ történetének szereplő tényezője. A hitújjoncnak már nem tekinthető István házasságának előtt azt tehette, hogy ígérte a kereszténységnek a magyarok közt való **további** terjesztését s megszilárdítását és ebbe a törekvésében **Gizella őt határozottan** támogatta. De a király nevel-

tetése — ebben szt. Adalbert püspök szerepe és kezdettől fogva kifejtett buzgó tevékenysége kizárja, hogy keresztényi hithűségét bizonygatnia kellett volna a bajorok előtt, még kevésbé pedig, hogy a hercegő kezét elnyerhesse, lett volna kereszténnyé és kívülről jövő döntőfontosságú beavatkozásokra, biztatásokra szorult volna. Döntései egyéniek voltak, akár az államszervezet, akár az egyházi élet kiépítésére vonatkoztak.

Gizella magyar fogadtatásáról Rannolder veszprémi püspök, egyházi író foglalta össze egykorú írások véleményét, amely népünknek az új fejedelmű érkezésekor megnyilvánult lelkesedéséről tudósít. Ezt követte a mindennapi élet szürkeségén is áthatoló néma tisztelet, amelyre a királyné lelki magasabbrendűsége készítette népünk tisztultabb rétegeit. Látniok kellett, hogy Gizella is azokat a legnemesebb eszményeket képviseli, amelyeket szt. István kora óta is őriz és vall magáénak népünk kereszténygondolkodású többsége.

Három évvel Géza fejedelem halála után

az egyház előrehaladt megszervezésével s uralkodói tekintélyének sikeres megszilárdításával István történeti lépésre határozta el magát: betetőzni és szentesíttetni akarta népének a nyugati kereszténységhez és művelődéshez való csatlakozását azzal, hogy II. Szilveszter pápától (999-1003) királyi koronát és az egyházi szervezet további kiépítéséhez felhatalmazást kért. Vállalkozását siker koronázta: a pápa s a vele egyetértő III. Ottó császár (983-1002) királyi méltósággal tüntették ki. A követségben járó Astrik pécsváradi apát az átvett kincseket és pápai leveleket hozó Vettai Benedek római követ kíséretében érkezett vissza Esztergomba, ahol 1000 aug. 15-én, Nagyboldogasszony napján, a pápai szertartáskönyv előírásai szerint Domonkos esztergomi érsek a vár szt. Adalbert templomában végezte el az első magyar királykoronázás történelmi aktusát.

A középkor német császárnéi s királynéi férjeik koronázása után hosszabb-rövidebb időre részesültek a föl-emelő szertartásban. Gizella hercegnőt fejedelmi férjével együtt koronázták meg.

Árpád-házi királyaink korából származó történelmi emlékeink csak töredékesen őrizték meg a koronázási ünnepek leírását. Az ausztriai Melk apátsági könyvtárának egyik, 1438-ból való kódexe tartalmazza részletesen leírva a magyar királyok megáldási és

A máriazelli magyar zarándoklat

(Folytatás az 1. oldalról)

hoz? Nem csak koszorút. Ennek is csak akkor van értéke, ha jel. Olyan jel, mely kifejezi lelkünk imádságát. Ennek az imádságnak őseink hitvallását kell tartalmaznia. Nem a hajlékony, a bálvány divatos formája szerint alakított imára van szükségünk ma, hanem arra, amelyben az Úristenhez fordulunk. Úgy, ahogy őseink tették, akik az Istenben a mindenható, teremtő, mindenek fölött álló Urat imádták.

Az ünnepi beszéd után következett az ideai zarándoklat Stáció-avatásának és Mindszenty bíborossal illetve a második világháború és az 1956-os szabadságharcra kapcsolatos események, hősök elhelyezése a magyar történelemben. Írók, orvosok, költők, irodalmárok, szerkesztők, diákok és diáklányok, a Svájci Magyar Keresztény Munkásszövetség vezetőségi tagjának, katolikusok és protestánsok együttműködésével megszólaltak nagyjaink. Súlyos történelmi pillanatban keresztény lelkiismerettel megfogalmazott üzenetüket hallottuk — IV. Béla magyar király levelét III. Ince pápához, melyben hathatós segítséget sürget a Duna vonalának megerősítésére: «Mert a Duna az ellenállás vize. Ha a mongolok a Duna birtokába jutnak, hogyha a mi országunkat, — ne adja Isten, elfoglalják — akkor megnyílna számukra az út más keresztény országokba, mert innen a keresztény világ irányába nincsen akadályozó tenger.»

Felhangzott Bocskay István végrendeletéből: «Mint Nemzetemnek, Hazámnak igaz jóakarója, fordítom elmémet a közönséges állapotnak elrendelésére, szeretettel intvén mind az erdélyi s magyarországi híveinket az egymás között való szép egységre, atyafiúi szeretetre, — az erdélyieket, hogy Magyarországtól, ha más fejedelemség alatt léznek is, el ne szakadjanak, a magyarországiakat, hogy az erdélyie-

ket el ne taszítsák, tartsák az ő atyafiaiknak és ő véreiknek, tagoknak.»

Megszólalt Zrinyi Miklós; Zrinyi Ilona fiához, II. Rákóczi Ferenchez írt levelével, Rákóczi emlékiratával, Mikes Kelemen utolsó levelével: «Az első levelemet amidőn nénémnek írtam, huszonhét esztendő voltam, ezt pedig hatvankilencedikben írom. Ebből kivétalan bujdosásban töltöttem. A haszontalan bujdosásban töltöttem. A haszontalan nem kellett volna mondanom, mert az Isten rendelkezéseiben nincs haszontalanság, mert Ő mindent a maga dicsőségére rendel. Arra kell tehát vigyáznunk, hogy mi is arra fordítsuk, és úgy minden irántunk való rendelkezése üdvességünkre válik.» Hallottuk Kölcsey Ferenc, Széchenyi, Petőfi, Kossuth, Babits Mihály ma is időszerű gondolatait, továbbá Mindszenty bíboros imáját, amelyet a budapesti Bazilikában mondott a Szentségimádáson abban az órában, amikor Párizsban aláírták a második világháború utáni békeszerződést. Ezt a korszakot lezárta Illyés Gyula: «Egy mondat a zsarnokságról» című verse. Az utolsó felhívás Illyés Gyula 1976 karácsonyi cikkéből való: «A szabadságért harcolni kell! Minden harcnak megvan a stratégiája . . . nem lehet fejfel a falnak menni. A börtönkapunak sem . . . A feladat azonban egy: a dörmögést kell — nem kétséges — felelősen közcselekvéssé tenni, oly fegyverrel együtt mozgalommá, hogy végül nemcsak döngjön, de törjön is be az ajtó . . . Vállaljuk — mi mindnyájan legalább a gondolat eszközeivel a dörmögést?»

Az emlékeztetés est egyik érdekes hangulati kísérője, hogy a termet zsúfolásig megtöltő és azon kívülre szorult közönség feltűnő figyelemmel és csendben követte nagyjaink megszólaltatását.

Úristen, áldd meg ezt a Stációt!

Vasárnap reggel sűrű ködös, nedves időben gyülekeztünk a Stáció megál-

dására. Magyar zászlók, lobogók, koszorúk, virágcsokrok, a bécsi magyar egyházközség nagy fakeresztje, amelyet férfiak vittek, vártak az indulásra. Több mint egy kilométeres menetben vonultunk az erdő szélén. Elöl a bencés Superior, a magyar papok egy része, mögöttük a kastli gimnázium egyen sapkás fúvós zenekara. Több pap a menetben imádkozott és énekelt a zarándokokkal. A Stációnál Dr. Ádám György főlelkész megáldotta a műemléket, több mint 15 nagy koszorút illetve virágcsokrot helyeztek el talapzatára a különböző külföldi magyar szervezetek és mozgalmak képviselői, egy cserkész diáklány és fiú meggyújtotta az örökmécsest, imádkoztunk a hősökért és a meghurcoltakért, majd a főlelkész ünnepélyesen átadta a Stációt a máriazelli bencés Superiornak.

A Stáció az Emlékbizottságtól szerzett információ szerint mintegy 250 ezer osztrák Schillingbe került. A kiadás jó része már befolyt. A gyűjtés tovább tart.

A Stáció felavatása után a zarándokok levonultak a máriazelli bazilikába, az ünnepélyes szentmisére, amelyet a Superior és a magyar papok közösen mutattak be. A szetbeszédet **Sümegh Lothár** bencés, a máriazelli bazilika magyar gyóntatója mondta. Két alapvető gondolatra hívta fel a figyelmünket. Az egyik a hazaszeretet és a hazáért való áldozat vállalása, a másik a kereszténységhez való hűség megvallása, amit az Egyház ősidők óta így fejez ki: a vértanúk vére a kereszténység magja. E két feladat teljesítéséről tesznek tanúságot a hősök és Mindszenty bíboros, akiknek emlékére a Stáció épült.

Mire délután felszállt a köd, az autók és autóbuszok hosszú sora kelt útra «haza»-felé a zarándokokkal. Máriazell újabb, figyelmeztető magyar emlékművel gazdagodott, aminek sok hazai látogató is örülni fog.

N. Á.

koronázási szertartását. Egy lengyel pap 1440-ben tette meg ugyanezt, talán éppen azért, mert a baráti nép is érdekelte volt a magyar szent korona történetét illetően, hiszen az eredetileg a lengyeleknek volt szánva. Desericzky piarista történétíró († 1763) nagy részletességgel ismerteti a legelső koronázást, Budán kiadott egyik ötkötetes művében.

Az ünnepnap egyik korai órájában került sor a történelmi eseményre. A koronázási-mise bevezetője után a szentelt olajjal való felkenés következett, ami a római egyház szolgálatára avatta föl az uralkodópárt; a Mindenszentek-litániáját a felkenés imái követték, amelyeknek szavai a királyné számára

minden rossz elvetését s a lélek hasznának kívánását s művelését kéri; érezze meg a szentelt olaj jóillatából a figyelmeztetést Isten tetszésének elnyerésére. A királynak, mint Krisztus másának, az ima lelki képességeket kéri. A királynénak kezét éri a szent olaj, Istvánnak jobb karját és a hát felső részét: legyen ő az egyház védője s támasza; józan vallásosság, igazságosság, szelidség és a béke szeretete jellemezzék; mozdítsa elő a keresztény művelődést, álljon a szegények, özvegyek, árvák és a hontalanok oldalára, ellenségeivel legyen nagylelkű és népét jól kormányozza, hogy elnyerhesse az égi koronát is. — A szentmisében a Kyrie után került sor a koronázásra. A díszes

koronát a követ az uralkodópárnak küldött, írásba foglalt pápai áldás kíséretében adta át. A koronázó szerepét az esztergomi érsek töltötte be, amint azt később III. Béla törvénybe is foglalta. Valószínű, hogy Gizella megkoronázása is úgy történt, mint a későbbi királynéké, akiknek ugyanis az érsek csak a vállakra helyezte a szent koronát és egy másikat — amelyet saját költségükön készíttettek — a veszprémi püspök helyezte a fejükre. Gizellának is volt egy értékes koronája, amelyet ő később a veszprémi egyháznak ajándékozott.

(Folytatjuk)

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ

Keleten a fiatalokat nem érdekli a marxizmus

Az «Életünk» ezidei, áprilisi számában ismertettük König bécsi bíboros-érsek nyilatkozatának első részét, amelyben a kommunista kormányzatú országok egyházpolitikájával foglalkozik és megállapítja, hogy a vasfüggöny mögött viszonylag Magyarországon a legsúlyosabb az egyház helyzete, főleg a rezignáció miatt. Ezután az osztrák főpap, aki egyben a Nem Hívők Római Titkárságának is vezetője, a keresztény-

marxista dialógus bukásával és a Titkárság további terveivel foglalkozik.

König nyilatkozatát a nyugatnémetországi «Lutherische Monatshefte» című evangélikus havilapnak adta múlt év decemberében. Az evangélikus folyóirat munkatársa elbűvölőnek mondja a néhány évvel ezelőtt szenzációként hatott keresztény-marxista dialógust és azt kérdezi a bíborostól:

Min bukott meg ez a kezdeményezés?

König válasza szerint a bukásnak két oka van. Az egyik az, hogy Kelet megijedt a dialógus esetleges hatásától a kommunista kormányzatú országokban. A másik ok, a Paulus Társaság, amely a dialógust szervezte, belső nehézségekkel küzdött.

És egyházi részről nem volt olyan meggondolás, hogy az Egyházban is felütheti a fejét a dialógus hatására a marxizmus? — hangzott a Lutherische Monatshefte munkatársának a kérdése.

König válaszában kifejtette: ha a nem keresztények nem rendelkeznek alapos ismeretekkel és csak érzelmeiket hangoztatják, könnyen előfordulhat, hogy megtévesztenek néhány keresztényt. Elhítetik velük, hogy a szociálisták alapjában véve keresztény és a kereszténység lényegében ugyanaz, mint a marxizmus. Emiatt okos tett, ha rámutatunk a nehézségekre. Ami König bíboros személyes véleményét illeti ebben a kérdésben, kijelentette, hogy ő a dialógus folytatásának a híve, és azt fontosnak tartja. Azzal is tisztában van, hogy a kereszténység és a kommunizmus között nem lehet szó kompromisszumról. Azért sem, mert a kommunizmus maga is a vallást ártalmasnak tekinti. Szerinte a vallás akadályozza a haladást és az emberi fejlődést, amiért a vallás halálra van ítélve. Ami pedig a hivatalos marxizmust és az egyes marxisták illeti, különbséget kell tennünk köztük. Az egyes marxistákkal folytatott dialógusnak König szerint van értelme és ez hasznos is. De mihelyt a dialógus hivatalos síkon folyik, nyomban jelentkeznek a nehézségek. Maga König is tapasztalta, hogy az emberek hivatalos síkon másként beszélnek, mint négy szemközt. Arra is fel kell figyelni, hogy Oroszországban a vallás iránti érdeklődés főleg az értelmiségiekben és a fiatalokban igen megélénkült.

A Nem Hívők Titkársága, melynek vezetője König bíboros, 1968-ban nyilatkozatot adott ki, folytatja az osztrák főpap, amelyben kijelenti: a dialógus minden esetben elutasítandó, mihelyt kiderül, hogy a másik fél, jelen esetben a párt, merőben eszköznek tekinti,

hogy a katolikusokat illetve a keresztényeket megnyerje politikai céljainak támogatására. Valóban a tapasztalat arról tanúskodik, hogy ahol a dialógust a párt engedélyezi, politikai céljaiért teszi.

A dialógus bukásának döntő oka az, hogy Kelet hivatalosan elutasította. A felajánlott lehetőségre nem is válaszolt. Lengyelországban személyesen is tanúja voltam a fiatalok egy csoportjában folyó vitának, írja König és így folytatja: egyik fiatal megjegyezte, kedve lenne hozzá, hogy tanulmányozza a marxizmust, mint filozófiai rendszert. A többiek nevettek, akkor Nyugatra kell menned, ott komoly rendszernek vélik a marxizmust. Valóban úgy tűnik, hogy a fiatal nemzedék a marxizmust komolytalan dolognak véli. Még azok is, akik belépnek a pártba, csak annyiban foglalkoznak vele, amennyire éppen szükséges ahhoz, hogy pályájukon előbbre jussanak.

Ami pedig a Nem Hívők Római Titkárságának munkáját illeti, König megjegyezte, ez inkább csendben, feltűnőmentesen végzi feladatát. Ezzel a módszerrel közelebb jut az eseményekhez és jobban megfigyelheti, mi történik például a Szovjetunióban. Itt érdekes a marxizmustól való elfordulás és a valláshoz, a kereszténységhez való közeledés. Ez jobban érdekli az embereket, mint a marxizmus, néha azért is, mert a kereszténység nem marxizmus. Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy ami itt vallás címén előtérbe kerül, az azonos a kereszténységgel. Nem! Elég nagy az összevisszaság, a babona is. Ebben a zürzavarban a kereszténységnek missziós lelkülettel kellene fellépnie. Előbb az emberekben el kell osztani a kereszténységgel szemben terjesztett előítéleteket, lehetőséget kell adni nekik arra, hogy meggyőződjenek róla, a kereszténység nem a haladást, fejlődést gátló mozgalom, az evangélium többet jelent, mint gondolják.

A Titkárság eleinte az ateistákkal való párbeszédet kereste. A marxistákon kívül ateista csoportok után kutatott az Egyesült Államokban és Hollandiában is. De csakhamar be kellett látnia, hogy ahol ilyen ateistákkal ta-

lálkozott, ezek inkább régebbi mozgalmak megmaradt töredékei. Viszont felfedezett egy új jelenséget, a vallási közömbösséget, mely sokkal nagyobb terjedelmű, mint az ateizmus. Mit lehet ezzel a jelenséggel kezdeni? Ezekkel sokszor párbeszédet sem lehet kezdeni. Itt csak úgy jutunk előre, ha a keresztények felfigyelnek arra, hogy nem hívőkkel élnek együtt, s azért fontos követelmény, hogy embertársainkban mi ne erősítsük meg a vallás iránti közömbösséget vagy ne segítsük elő a vallás iránti ellenszenv felkeltését, hanem meggőzö, tárgyilagos képet nyújtsunk a vallásról és az ateizmusról. Különbösen is gyakran szoktam hangoztatni — írja König — hogy Nyugateurópa jövő misszionáriusai Keletről jönnek majd. Igen, Keletről, mert azokba az emberekbe, akik ott határozottan kitartanak a keresztény hitben, bele-törnek a kommunisták foga.

Ki lesz a következő Pápa?

Az utolsó kérdés az, vajon olasz lesz-e a legközelebbi Pápa és ha nem olasz, elvállalja-e König ezt a hivatalt, ha megválasztják? A bécsi érsek válaszában utalt arra, hogy az olasz bíborosok arányszáma annyira csökkent a pápaválasztó kollégiumban, hogy könnyen választhatnak nem olasz pápát. De végső fokon nem ez a lényeges kérdés, hogy olasz-e vagy nem olasz. A választók arra a kérdésre keresik a választ, hogy ki az, aki a Pápa feladatait a mai világban el tudja látni. Kiben vannak meg azok a követelmények, képességek, amelyek lehetővé teszik számára a hivatallal járó feladatok vállalását? Königinnek az a véleménye erről a kérdéssel, hogy a jövő Pápát, akit megválasztanak, kényszeríteni kell majd arra, hogy a választást elfogadja. A jövőben bizonyos változásokat végre kell hajtani ahhoz, hogy a hivatalt emberileg elviselhetővé tegyék.

König bíboros azonban vallja a régi mondást, mely szerint, ha valaki pápáként vonul be a konklávéra, a pápaválasztásra, bíborosként jön ki. A jelenlegi pápát — folytatta König — nagy embernek tartom. Nagyon alázatos, nagyon okos, jóllehet rossz a sajtója és kifelé félénk, bátortalan benyomást kelt. Maga is tudja, hogy nem rendelkezik XXIII. János pápa varázsával. Inkább törekenynek tűnik. Königinnek meggyőződése, hogy a jelenlegi Pápa régen lemondott volna, ha a fenyegető veszélyektől nem tartana. Ilyen veszély például, hogyan kormányozzon az új pápa a nyugdíjas pápa mellett. A nehézségek tudatában valószínűleg azt mondta magában: Isten nevében viselem a hivatalt a keserű végig.

FÁBIÁN KÁROLY

König bíboros Magyarországon

Április 27-28.-án König bíboros Magyarországra látogatott. Dr. Lékai László bíboros-primás hívta meg és ez alkalommal Budapesten a Katolikus Akadémián előadást tartott a központi szeminárium növendékeinek, professzorainak, és néhány meghívott vendégnek. Az előadásra felvonult a Magyar Püspöki Kar csaknem teljes létszámmal. «A keresztény ember Európában», ez volt König előadásának a témája. Részletesen foglalkozott Magyarország múltjával és megjegyezte: a magyar népnek a történelem során sok nehézséggel kellett megküzdenie. De a nehézségek közepette is megőrizte az Egyházhoz való ragaszkodását. A nép a mostoha körülmények közt sem vesztette el bizalmát. Nem rezignált. Az Egyház, ha olykor összefonódott is a társadalommal, mindig szem előtt tartotta, hogy küldetése a néphez szól. Az a hivatása, hogy az evangéliumot mindenkinek hirdesse. A bíboros hangoztatta: a magyar egyháznak elsősorban nem kívülről jövő okos tanácsokra van szüksége, hanem inkább megértésre és hathatós támogatásra.

Az egyik egyházi elv szerint — mondtotta König — az Egyház ott van jelen, ahol püspök van. A püspöknek pedig élő kapcsolatban kell állnia a hívekkel. Ennek a követelménynek titkos püspök nem tud eleget tenni. De az sem megoldás, folytatta König, ha a püspököt aranykalitkába zárják. Ehhez hozzáfűzte: reméli, a magyar püspököknek sikerül meggyőzniük az ország politikai vezetőit arról, hogy a keresztények akkor lesznek lojális polgárai az országnak, ha engedik, hogy keresztény hitük szerint éljenek.

A megfigyelőket elsősorban két gondolat foglalkoztatja: az egyik, miért beszélt König Magyarországon titkos püspökről? Valószínűleg azért, hogy megnyugtassa a rendszert afelől, hogy a nehéz helyzet ellenére sem gondol az Egyház arra, hogy a föld alá vonuljon. De azt is tudomására adta a felelős vezetőknek, hogy a mai helyzet sem tartható fenn. Ma ugyanis, főleg amióta jelszavá lett az Állami Egyházügyi Hivatal frázisa, mely szerint az Egyház megtalálta a helyét a szocializmusban, az a helyzet alakult ki Magyarországon, hogy a püspököket lehetőleg nem zaklatják. Sőt alkalomadtán dícsérik politikai magatartásukat. Miklós Imre arra bátorítja őket, hogy külföldön is támogassák a rendszer politikáját. Hasonló magatartást tanúsítanak azokkal a papokkal szemben is, akik vállalják a rendszerrel való együttműködést, elhallgatják a kormányzat gázságait és a lelkipásztori munka útjába gördített akadályokat. A viszonylag jó bánás-

módért, hallgatásért a rendszer elvárja tőlük, hogy akkor is hallgassanak, ha a híveket zaklatják vallásos életük, illetve gyermekeik vallásos nevelése végett. Nemzetközileg is jól ismert például a bázisközösségek elleni hajsza. Ha a rendőrségnek tudomására jut egy-egy ilyen csoport léte, felkutatják, melyik iskolából, egyetemről, üzemből járnak oda a fiatalok. Két rendőr felkeresi az iskolát illetve az egyetemet vagy az üzemet, egyenként behívatja a fiatalokat és különféle fenyegetéssel zaklatja őket, hogy maradjanak távol a bázis közösségektől. Aki az alkotmányban biztosított vallásszabadságra hivatkozik és nem tágít, sok esetben kidobtatják az iskolából illetve az egyetemről vagy az üzemből. Lengyelországban ilyenkor a püspökök tiltakoznak, bírálják a törvénytérteket, és emberi jogok eltiprását. Magyarországon a hierarchia rendszerint hallgat. A rendszer által sokat emlegetett lojális

magatartás arany kalitkája zárva, a püspököknek lelkiismeretükkel konfliktusban némán kell nézniük híveik meghurcolását. Így találta meg a helyét a magyar egyház a szocializmusban.

König bíboros előadásáról különben a hazai Új Ember című katolikus hetilap csak röviden tesz említést. Semmit sem ír annak tartalmáról. A könyvomatot «Magyar Kurir» csaknem egy oldalon foglalkozik az előadással, de semmit sem ír a titkos püspökökről, illetve az arany kalitkáról és a magyar püspökök felelősségét tárgyaló részről. A Vatikán lapja, az Osservatore Romano május 2-3-i számában közli ugyan König bíboros előadásának bécsi összefoglalóját, de kihagyja belőle a titkos püspökökre és az arany kalitkára vonatkozó mondatot. A magyar püspökök felelőségéről szóló részt viszont megtartja.

Ennyi problémát jelent Magyarországon és a Vatikánban egy külföldi egyházi vezető jól megfontolt, mérlegelt zártkörű előadása, ha csupán enyhén érinti is a magyar egyház helyzetét!

F. K.

19. Magyar Pax Romana kongresszus

Tizenegy nyugat-európai országból, továbbá Magyarországról és Jugoszláviából, Kanadából és Braziliából több mint 120 diák és értelmiségi gyűlt össze a Rajna menti Königswinter-ben, Bonn közelében, a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom hagyományos tavaszi találkozásán, ápr. 11-17. között.

Folytatva több korábbi kongresszus alaptémáját, az ember egzisztenciális viszonyaitának vizsgálatát, AZ EMBER ÉS MUNKA viszonyát elemezte.

A témát Dr. Komarnicki Egon vállalati jogász, (Waalre, Hollandia) vezette be «A munka egzisztenciális jelentősége» c. előadásával. Foglalkozott a munka fogalmával, hangsúlyozva, hogy a munka egyike a legfontosabb eszközöknek emberi mivoltunk kifejezésére, és a keresztény tanítások szerint Isten rendelése, hogy az ember vegyen részt a világ megmunkálásában.

A bevezető referátum után a közönség vitatta meg a következő, mindenki egzisztenciális tapasztalatán alapuló kérdéseket: a női munka problémái — nemzedékek és munkaproblémák — munka és szabadidő — vezetők és beszoztottak.

«Munka — életszükséglet» címmel tartotta meg előadását Salamon Pál közgazdász és író. A marxizmusból kiindulva elemezte a munka és munkás viszonyát a jelenlegi szocialista társadalmakban. Megállapította: az ún. szocialista társadalomban a probléma gyökere abban rejlik, hogy a rendszer

tényleges érdekei politikaiak, és a termelési viszonyokon kívülre szorulnak.

Dr. Táborsky Ottó pszichológus, akadémiai tanár (Tilburg, Hollandia) «A munka jelentősége az egyén számára» címmel tartott vitaindító előadást.

Dr. Balla Bálint, a szociológia tanára a berlini Műszaki Egyetemen, az emberi lét szűkössége és a munka közötti összefüggésekkel foglalkozott. Mint kifejtette, az emberi lét szűkössége az emberi boldogság iránti vágy kifejezésének mértékeként tekinthető. Minden munka a szűkösség elleni szüntelen küzdelem. A szűkösség tudata rávezet arra, hogy az emberi lét kiteljesedésében a kereszténység a döntő szerep.

Az utolsó nap Dr. Horváth Árpád végkövetkeztetésül megállapította: bár a munka valóban az önkifejlesztés útja, mégis elvileg ennek csak része lehet. Az ember több, mint munkája és ennek eredménye, és az ipari teljesítménytársadalomban a teljesítményre redukált ember elveszti egyéb lényéből következő dimenzióit.

Befejező előadásában Dr. Békés Geléért OSB, a római Szt. Anzelm Egyetemen az ökumenikus tanszék vezetője, rámutatott a munka transzcendens vonatkozásaira. Hangsúlyozta, hogy a munka a teremtés és megváltás isteni rendjében a Teremtőtől rendelt feladat, amit az embernek nemcsak létfenntartásra, hanem Isten és embertársa szolgálataira kell elvégeznie.

Bátor László király

1077 – 1095

A magyar nemzet történelmének egyik legnagyobb alakját ünnepelem ebben az esztendőben «Bátor László», azaz Szent László király személyében. Napjainkban van ugyanis pontosan 900 esztendeje annak a nagy eseménynek, amikor I. Géza — más néven Magnus — királynak 1077 április 25-én bekövetkezett halála után «Magyarország nemeseinek egész sokasága . . . Lászlóhoz gyűlt, és egy értelemmel, közös szóval és egyetértő akarattal őt választották az ország kormányzására, vagyis helyesebben buzgó és állhatatos kéréssel reáknyszerítették» — olvassuk a Gesta-írónál. Így lett még Salamon, a száműzött király életében I. «Bajnok Béla» és Richeza lengyel hercegnő fia, László, magyar királlyá, saját akaratára ellenére. Mivel azonban a törvényt megkoronázott király még élt, László egyelőre nem koronáztatta meg magát.

Nemcsak a történelmi évforduló készlet bennünket a megemlékezésre, amennyiben Szent Lászlóban egyik legnagyobb uralkodónkat és a szentet

tiszteljük, hanem mindazoknak a történelmi problémáknak aktualitása, melyekben a nagy király benne élt s amelyeket hatalmas uralkodói tehetségével, politikai bölcsességével, erős karjával, az életszentség magaslatain járva a legszerencsésebben oldott meg. A reá váró feladatkör ugyanis egyszerre két fronton is tette kényszerítette. Először is rendet kellett teremtenie bent az országban, melyet az első Szent Király halálát követő pártviszályok és belső küzdelmek súlyos válságba sodortak. Kívülről pedig éppen az ő idejében jelentkezik és vetíti előre árnyékát a jövő századokat determináló, a magyar nemzetet létében fenyegető **keleti veszedelem**. Hat évszázadon keresztül sikerrel oldotta meg nemzetünk a fenyegetettség révén előálló létproblémát, mert hatalmas vezérek álltak őrt a vártán, mint Árpád, majd Géza nagyfejedelem és Szent István, Szent László és Könyves Kálmán, III. és IV. Béla; továbbá a két Anjou király s végül a Hunyadiak. E nagyok közt is különleges hely illeti meg Szent Lászlót.

«Az ország megállapítása»

Az örökség, mely Szent Lászlóra várt, egyáltalán nem mondható kecsesítőnek. Négy küzdelmes évtized előzte meg trónralépését. Ez idő alatt a királyi trón nyolcszor cserélt gazdát. Három király felkelés következtében vesztette el trónját és életét. Hétszer indultak nyugatról császári csapatok az ország ellen, közben belső villongások dúltak magának az Árpádháznak tagjai között is. Többször jelentek meg idegen segédcsapatok magyar földön a küzdő felek megsegítésére s kétszer ütötte fel fejét a pogány lázadás. A sok háborúskodás megtizedelte a lakosságot, a nép elszegényedett, hatalmaskodás kapott lábra, a törvények tisztelete alább hagyott s rendkívüli módon elterjedt a lopás, még jobb körökben is. A politikai, társadalmi és gazdasági válsággal együtt párosult a lelki válság: a pogányságba visszasiülyedés veszélye.

Szent László azonnal munkába állt, hogy a bajokat orvosolja. E tekintetben nagy előnyére szolgált már eddig is élvezett közkedveltsége, királyi termete, közismert vitézsége, **óriási népszerűsége**. Az 1526 körül keletkezett, róla szóló költemény így jellemzi:

Te arcul tellyes, szép piros valál,
Tekintettedben embereknel kedvesb;
Beszédedben ékes, karodban erős . . .
Tagodban ékes, termetedben díszes,
Válladtul fogva mindeneknél magasb;

Csak szépséged császárságra méltó,
Hogy szent korona téged méltán illet.

Az egyéniségével adódó, mondhatnánk vele született tekintélyt még azáltal is növelte a fiatal uralkodó, hogy az eddigi hercegi uralmat — sok bajnak kórokozóját — megszüntette. Lampért öccsének biztosított ugyan rangjához méltó megélhetést, de hatalmat nem adott a kezébe. Ugyanígy járt el Salamonnal, akiről királyt megillető módon gondoskodott. Mikor pedig ez nem szűnt meg ellene dolgozni, lázadozni, egyszerűen elzáratta őt. Így saját kezében egyesítette az egész ország fölötti hatalmat.

A rend megszilárdítására és a visszaélések megszüntetésére **zsinatokat** tartott — 1078-ban, 1085-ben és 1092-ben —, melyeken törvényeket hoztak, elsősorban a tolvajlás ellen. Aki egy tyukot érőnél többet lopott vagy elorzott, felakasztották. Szigorú törvények szabályozták a nyomozást, a tűz- és vízpróbát s az istenítélet alkalmazását. Ugyancsak törvények rendelkeztek a bírásokról és bírói eljárásról. Szent László a kor szellemének megfelelően az egyházi élet terén tapasztalható rendellenességeket is igyekezett kiküszöbölni az 1092-ben összehívott szabolcsi zsinat útján. Intézkedtek a papok házassága ügyében, az egyházi javak elidegenítését megtiltották s szabályozták az ünnepek és böjtök megtartásá-

nak rendjét is. A még itt-ott megmaradt pogány szokások ellen szintén a törvény erejével léptek fel, s szabályokat léptettek életbe az erkölcsi rend védelmére mind a házasságon belül, mind azon kívül.

Az ország hatalmi állásának növelését szolgálták Szent László **közigazgatási és társadalmi intézkedései** is. A háborús pusztítások pótlására az elnéptelenedett területekre új telepéseket hozott. Erdélyben, ahol gyermekkorát élte, kiépítette a közigazgatási szervezetet s ezeket a részeket szorosabban csatolta az anyaországhoz, politikai egységgé formálva a későbbi Nagymagyarországot. Az északnyugati részekben is ő kezdte meg ezt a munkát, a befejezés azonban utódjára, Kálmán királyra várt. A két uralkodó alatt épül ki a vármezei rendszer 72-re.

A politikai szervezés újjáépítő munkája mellett gondja volt Szent Lászlónak az egyházi élet megújítására is intézményeinek újjászervezése vagy továbbfejlesztése által. A már meglévőket nagy adományokkal látta el, a megkezdett templomépítéseket befejezte, s új egyházak s kolostorok egész sorát alapította (Szentjobb, Bátán, Koloson). Új székesegyházakat épített Váradon, Gyulafehérváron és Bácsón. Zággyában pedig új püspökséget alapított Szent István tiszteletére, — hogy csak a főbbeket soroljuk fel.

Meg kell említenünk még Szt. László **országgyarapító** munkáját. Nevéhez fűződik ugyanis Szlavónia és Horvátország meghódolása és délen Moesia megszerzése. Mint hódítónak lelkeségét jellemezni akarván, megjegyzi a krónikáiról Horvátországnak Magyarországhoz csatolásakor: «Ezt a király nem kapzsiságból cselekedte, hanem azért, mert a királyi törvény szerint őt illette az örökség.»

A belső országépítés nagy munkáját Szent László azzal koronázta meg, hogy 1083-ban az ország egyházi és világi nagyjai jelenlétében nagy államalapító elődjét, I. Istvánt, ennek Imre fiát és a magyarság apostolát, Gellért csanádi püspököt oltárra emelte. Ezzel egyrészt a nemzet elé az életszentség és a legmagasabb keresztény életideál olyan példát állította, akik saját véréből sarkadtak, másrészt azt a tényt dokumentálta, hogy az ő újjáépítő munkája Szt. István művének egyenes folytatása. A római katolikus vallás e ténnyel lett igazán magyar kereszténységgé.

Magyarország és a kereszténység védelmezője

Bár László király mint országszervező, a belső rend helyreállítója, a királyi hatalom és tekintély megszilárdítója, s mint népének igazságos bírása nagy nevet vívott ki magának, mégis inkább **mint mindig győzedelmes had-**

vezér, népének és a kereszténységnek diadalmas védelmezője áll és él az utókor emlékezetében. Ez értelemben írja Hóman Bálint, kiváló történészünk: «A magyar nemzet — mint László a kerlési (cserhalmi) csatában — 900 év óta áll őrt a Nyugat határán a Magyarországon túl kezdődő keleti világgal szemben. A maga életét és Nyugat békéjét védelmezve, vérével százszor is megpecsételte első nagy királyának, Szent Istvánnak a nyugati keresztény világgal kötött szövetségét.»

Ez a keresztény-védő szerep igazában Szent László harcaival és győzelmeivel veszi kezdetét. Az első csatát a keletről jövő úzok ellen vívta Salamon király és Géza testvére együttes vállalkozásában Kerlés (Cserhalom) mellett. A csata főhőse László volt, aki egy magyar leányt kiszabadított az őt elrabolni akaró kun harcos kezéből. Ez a hőstette, mellyel valójában az életét kockáztatta, annyira megragadta kortársai lelkét és képzeletét, hogy valószínű legendával fonta körül alakját, s ezt a jelenetet az idők folyamán számtalan templom falán megfestették. Ismételen súlyos harcokat kellett vívnia az ugyancsak keletről támadó kunok ellen: így 1085-ben és 1091-ben. Különös veszélyt jelentett az országra és népére az utóbbi kun betörés, mert Szt. László ugyanakkor Horvátországban tartózkodott. Az ellenség az ország keleti felét végigpusztította, számtalan rabot s töméntelen zsákmányt hurcolva magával. László, hallva az ország veszedelmét, a leggyorsabb meneteléssel sietett népe védelmére. Még idejében utolérte az ellenséget. «Jobb nekem, ha veletek együtt meghalok, semhogy rab-ságban lássam feleségeiteket és gyermekeiteket!» kiáltással rohant a kun seregre, melyet egy ember kivételével teljesen megsemmisített vagy fogságba ejtett. Ekkor történt, hogy a csata hevében egyszer csak felkiáltott: «Atyám-fiai! ne öljük meg ezeket az embereket, hanem csak ejtsük foglyul őket; hadd éljenek, ha megtérnek.»

A többi hadi vállalkozásában mindig arra törekedett, hogy azt a részt támogassa, amely mellett a jog és igazság szólt. Ezért VII. Gergely pápa és IV. Henrik császár nagy mérközésében a pápa oldalán állt. Csak élete végén békült ki IV. Henrikkel. Tekintélyét mutatja, hogy maga a császár jött hozzá találkozóra, mely 1092 telén ment végebe valahol a Száva völgyében.

A győzelmek sorozata, melyeket László a kereszténység védelmében aratott, a külföldön is híressé tették nevét s benne látták a kor legszebb lovag-eszményét. Már-már az első nagy kereszties hadjárat vezérévé akarták kiszemelni — hazai hagyományok szerint —, de mielőtt erre sor kerülhetett volna, «Bátor László» király elköltözött

az örökkévalóságba, 1095 júl. 29-én. Váradon helyezték «boldog testét» végső nyugalomra.

Szent László tisztelete

A szent király kultusza halála után hamarosan elterjedt. Hiszen már életében csodákat sorol fel a legenda-író: a pénzt kövekké változtatja, megghasad mögötte a szikla, forrást fakaszt imája s bivalycsordák jelennek meg katonái ételmezésére stb. Sok csodás gyógyulás történt a sírjánál. A hagyomány szerint még sírjából is kikelt, hogy a tatárok ellen Erdélyt megvédelmezze. Mindezek alapján III. Béla király sürgetésére III. Coelestin pápa 1192-ben a szentek sorába iktatta.

A szent lovagkirály hatása a századok folyamán csak erősödött, egyesek szerint még az első szent királyét is felülmúlta. Nagy Lajos királyunk mindjárt uralkodása elején felkereste nagyváradi sírját, ott gazdag adományt tett, s arany pénzeit Szent László képével díszítette. Zsigmond király és császár testét is — saját kívánságára — Váradra vitték Szt. László sírja közelébe, miután Mária, első felesége hamvai már évtizedek óta itt nyugodtak. Ezért mondja a róla szóló ének:

Környül fekszenek téged császárok,
Püspökök, kerályok és jobbagyurak;
Olaj származik szent koporsódból,
Tetemed foglalták az szép sár-aranyba.

A Kolozsvári testvérek által készített művészi szobra ott volt Várad terén felállítva a székesegyház előtt, amely — az ének szerint — : «Fénylik mint nap, salyog mint arany: Nem elégszik senki terád nézni.» Ennek volna mása állítólag a győri székesegyház hermája s ez volna Szent László igazi arca.

Szent László kultusza ma elevenebb, mint valaha. Mind az öt világrészben, ahol magyarok vannak, megülik a hősök napját, jún. 27-ét, s emlékeznek a magyar nemzet diadalmas védelmezőjére, akinek nevében indultak katonáink később is győzelemre: «Szent László segít!»

Adná Isten, hogy Szent László szelleme, vitézi ereje újra visszatérne kö-zénk, hogy mint ezelőtt 900 évvel, megvédené elnyomás alatt szenvedő magyar népét. E kívánság alapján mondjuk az énekszerzővel:

Udvözlégy kegyelmes Szent László
kerály!
Magyarországnak édes oltalma,
Szent kerályok közt drágalátos gyöny,
Csillagok közt fényességes csillag.

Mert választá az szíz Mária,
Megdicsőíte sok jó ajándékkal,
Hogy te őriznéd és oltalmazná,
Neki ajánlád jó Magyarországot.

VECSEY LAJOS

Szent László királyhoz

Isten kedves híve, országunk nagy királya, a magyarnak büszkesége, Szent László! Vitézséged által megvédelmezted édes hazánkat a vad népek dúlásai ellen, bölcs törvényeid és igazságos ítéleteid által megtisztítottad kedves nemzetedet a pogány erkölcstelenség maradványaitól és istenes szent életed által oly kedves voltál Isten előtt, hogy imádságodra igen sok csodát művel. Isten előtt való nagy kedveltségedre kérünk, nyerj hazánknak állandó békeséget, hogy se külső, se belső harcok és villongások ne dúljanak közöttünk; szerezd meg nekünk hatalmas közbenjárásod által a kegyelmet, hogy a nemzetünkön rágódó pogány káromkodást kiirtsuk, nehogy az igazságos Isten végkép elvesse magától népedet, melynek üdvösségéért annyit áldoztál, hanem inkább magasztaljuk és terjesztjük az Isten dicsőségét a földön, hogy a másvilágon az Ő színről-színre való látásában veled együtt örökké örven-dezhessünk. Amen.

V. Nagy az ő dicsősége a te üdvösségében. —

F. Dicsőséget adsz neki és nagy ékességet.

Könyörögjünk.

Isten, ki boldogságos hitvallódat, Szent László királyt sok csodával dicsőítetted meg, engedd nekünk kegyelmesen, hogy az ő érdemei által minden gonosz ellen mindenkor oltalomban részsüljünk és eljussunk az örök boldogságba. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Prohászka Ottokár

Prohászka gondolataiból:

Ha elsötétül körülöttem a világ:

Legyetek olyanok, mint a madár, amely alól, ha kivágják a fát, nem zuhan le, hanem magasabbra repül.

Ha csüggedek:

Kell tűrni, de ne hagyjuk magunkat ketté törni; az oszlopnak nem szabad ketté törtnie.

S Z Ó S Z É K E N

— Prohászka püspök emlékének —

A halál aznap azt sugta neki:
A szószéken ma nem állsz egyedül,
A szószéken ma én állok veled,
És amikor legjobban tündököl,
Elmet szem szavad aranyfonalát.

Ő visszánézett napsugár-szemével
A néma szónok éjsötét szemébe:
Jól van, halál, ma ketten prédikálunk —
De harmadiknak Isten is beszél.

1927. ápr. 1. — Reményik Sándor

Lengyel Béla altábornagy 80 éves

Ez év április 19-én ünnepelte Grazban a magyar egyesületek tagjai és osztrák bajtársai körében szellemi frissességben és jó egészségben vitéz Lengyel Béla szkv. altábornagy 80. születésnapját. Az ünnepség méltó emlékezés volt egy jelentős magyar katonai pályafutásra. Az ünnepelt résztvett az I. és II. világháborúban és többször is kitüntették hősiességéért. Tevékenyen és eredményesen mozdította elő a lengyel-magyar barátságot, és eminens szerepe volt a közös lengyel-magyar határ megteremtésében is.

Lengyel Béla 1897 április 19-én született a békésmegyei Szarvason, ahol édesatyja ügyvéd és földbirtokos volt. Elemi iskoláit szülővárosában végezte, és 1911-ben került a budapesti cs.kir. hadapródiskolába. Innen már a világháború első évében, 1914 októberében, kikerül zászlósként és beosztást nyer a békéscsabai 101. gyalogezredhez. A tűzkeresztségen Homonnán esett át 1914 november 30-án, amikor megsebesült. Mint zászlós nyerte el a Kárpátokban a nagyvezést, a következő években pedig vitézségéért még négy tiszti kitüntetést kapott.

A Monarchia összeomlása után a nemzeti hadseregben teljesített szolgálatot. Erdélyben a Maros vonalon harcolt a románok ellen, akik foglyul ejtették és Brassóban a Fellegvárban tartották fogva. Később a kaposvári gyalogezred segédtisztje lesz és mint századparancsnok szolgál ott. Mint vezérkari tiszt ezután Szombathelyen a 3. vegyesdandár parancsnokságán kap beosztást, ahonnan a Honvéd Főparancsnokság hadművelési osztályára és a kormányzó katonai irodájába kerül.

1934-39-ig Varsóban és a Balti-államokban magyar katonai attasé. Ebben a beosztásában sokat fáradozott a magyar-lengyel barátság és közös határ érdekében.

A második világháború idején Lengyel Béla ezredes a pécsi 4. hadtest vezérkari főnöke és ebben a beosztásban vesz részt az erdélyi bevonulásban. Közben rövid ideig rábízták a Honvédelmi Minisztérium elnöki főosztályának vezetését. Innen kerül Szolnokra, ahol a 16. hadosztály parancsnokságát veszi át. Ezzel a hadosztállyal vonult ki 1944 januárjában az Erdős Kárpátokra, hogy a hágókat biztosítsa.

A kormányzó 1944 augusztusában Lengyel Béla vezérőrnagyot teszi meg a Varsó környékén bevetett kassai 8. hadtest parancsnokának. Később az lett a feladata, hogy felfogja az oroszok és románok együttes támadását Erdélyben és a Nagyalföld peremén. De Arad eleste után kénytelen volt kitérni csapataival a túlerő elől Békéscsabára és

Orosházára. Nagy lelki fájdmára feladatát, saját vármegyéje és szülővárosa védelmezését, a sokszoros túlerővel szemben nem tudta teljesíteni.

1944 október 15. után a hadtestparancsnokság alóli felmentését kérte, mivel kilátástalannak látta a további küzdelmet és áldozatot. Nem akart orosz kézre kerülni, ezért a háború végén kitelepült Bajorországba, ahol az amerikaiak vetették hadifogságba. Ott hon népbírók elé állították, de két évig tartó raboskodás után szabadult. 1948 őszén egykori katonái segítségével sikerült a vasfüggönyön át szabad földre jutnia.

Azóta Grázban él. Ott számos bajtársi egyesület vezetője, de főként az által igyekszik szolgálni hazáját és a magyar ügyet, hogy fáradhatatlanul tartja az előadásokat a magyar történelemről idegeneknek. A magyar ügy körül kialakult téves vélekedéseket így szeretné helyreigazítani. Magyar összejöveteleknek más országokban is kedvelt szónoka.

Áldásos tevékenységére Isten áldását kérjük.

NYERS JÁNOS

BADEN POWELL JUBILEUMI CSERKÉSZTÁBOR EURÓPÁBAN

Az európai cserkészkerület az idén július 24-től augusztus 6-ig rendezi meg a cserkészlet alapítójának, Baden Powellnek 120 éves születési évfordulója alkalmából

CSERKÉSZ NAGYTÁBORÁT

a festői szépségű Fichtengebirgében, Hammermühle-nél (Eschenbach). A táborra jelentkezhetnek fiú- és leány-cserkészek (csapatokból és szórvány

örseinkből) 10-20 éves korig. A tábor alkalmából rendezik meg az európai segédtisztképző tábort is. — A nagytáborral egyidőben külön «Iskola Tábor» is tartanak, magyarul gyengén beszélő fiatalok számára.

KISCERKÉSZEINK TANYÁZÁSÁT

a Kastl melletti Bärnhofban, — ugyancsak júl. 24-től aug. 6-ig tartjuk, —

6-10 éves korú kisfiú és kisleány kiscserkészek számára.

Részletes ismertetőt kívánatra szívesen küldünk! — Cím:

Ungarischer Pfadfinderbund —
Magyar Cserkészszövetség
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.
Tel.: (089) 982637

MAGYAR CSERKÉSZBÁL

Az európai cserkészkerület f. év június 18-án Münchenben nagyszabású CSERKÉSZBÁLT rendez.

A bál tiszta jövedelmét a «Bärnhofi» cserkészszövetség renoválási költségeire fordítja a cserkészek. Egész Európából szeretettel várja a cserkészeket, cserkészletünk barátait és minden honfitársunkat az európai cserkészkerület.

Meghívó igénylés:

Ungarischer Pfadfinderbund
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.
Tel.: (089) 98 26 37

JÖVŐKERESÉS

A szociális és pasztorális munka folyamán gyakran találkozunk szétesett családokkal. Nem ritka eset, hogy a házasságkötés után egy évet sem várnak, nem bírják egymást, elválnak. Másuk munkakörükben nyugtalanok, foglalkozásukat gyakran változtatják. A mai embernek egyik legmélyebben fekvő problémája a létbizonytalanság.

Ebben akar segítséget nyújtani a JÖVŐKERESÉS címen tervezett, háromnapos lelkiéleti program.

Pályaválasztásra készülő leányokat hívunk, (17 évtől felfelé), akik keresik jövőjüket. Egyszerű környezetben, szép helyen, közel a természethez, együtt imádkozva, közösen beszéljük át az életkérdéseket. Alkalma lesz minden résztvevőnek arra is, hogy az életére vonatkozó terveit egyénileg is átbeszélhesse és — a Szentlélek Úristenben bízva — kialakítani próbálja.

Idő: 1977 szeptember 2-3-4 (péntek, szombat, vasárnap).

Hely: Spinnhorn, Württemberg, turistaszálló, 5 km-re az ősi bencés Weingarten-i bazilika mögött, ahová lejárunk szentmisére. Erdő, jó levegő, csend. A turistaházban egyszerű elszállásolás, emeletes ágyakon, egy éjszaka és reggeli ára: DM. 6.— A többi étkezést közösen készítjük elő, a résztvevők önkéntes hozzájárulásával.

Jelentkezés határideje: 1977 aug. 1.
Cím: Palágyi Natália szociális testvér
Talstrasse 38, D - 7987 Weingarten.

FIGYELEM!

A Mindszenty-stációra adakozni lehet az alábbi Postcsekkontón:
PScheckamt, 8 München, Nr. 90 00 806,
Ung. Oberseelsorge, Mindszenty-Station

«Segítség! Idegbeteg vagyok!»

«A gyerekeim találták ki rólam, hogy idegbeteg vagyok. Miért?

Mert minden nap pontosan délre elkészítem az ebédet.

Mert minden héten kiolvasztom és lemosom belülről a jégszekrényt.

Mert minden étkezés után elmosogatok. Mert ha elveszek valamit a helyéről, akkor oda vissza is teszem.

Mert ha leszakad egy gomb, akkor azonnal felvarrom.

Mert ha megigérek valamit, akkor meg is tartom — és, óh borzalom! — az ételmaradékot nem dobom a szemétkébe, hanem újra felhasználom.

Ezért vagyok a gyerekeim szemében minden, csak nem életművész.»

« — Maradj már nyugton, hiszen a folytonos kötelességteljesítés és szorgoskodás következtében egészen elfelejtesz élni! — szól rám a hintaszékben nyugvó lányom, miközben a lemezjátékos már jó ideje üresen fut. Felkelek és leállítom.

Vajon a bibliai Márta is idegbeteg volt? Bevallom, nekem már kezdettől fogva nagyon szimpatikus volt ez a félreismert jótét lélek.

Az én, különben nagyon aranyos menyem, amíg itt voltak nálunk szabadságon, soha nem rakta össze az ágyakat. S az sem izgatja őket, ha a piszkos edény halomba gyűlik össze a konyhájukban; nem mosogatnak mindaddig, amíg csak egy tiszta tányér, csésze, vagy kanál van a konyhaszekrényben. Ugyanis mindketten ügyesen és szenvedélyesen barkácsolnak: a fiam fényképez, a menyem sző. A háztartásuk azért ennek ellenére is mendégél: előretervezett idő- és munkabeosztás nélkül.

Ennek láttán sokszor megkérdezem magamtól: vajon régmúlt idők megkövesedett maradványa vagyok-e elavult életfelfogással? Lehet-e port le nem törölni és gombot fel nem varrni?

Kár! Két generációval előbb talán még én lettem volna a háziasság, a rend, a szorgalom és takarékoság mintaképe. Ma viszont csak egy idegbeteg vagyok!»

«Egy mai anya keservei» — írhattuk volna alcímnek e kis beszámoló fölé. De tényleg keservekről van-e szó? Egy ma élő asszony és anya mondja el itt személyes tapasztalatait azzal a természetes jelenséggel kapcsolatban, amely minden családban végbemegy a szemünk láttára s amit mi így hívunk: a nemzedékek őrsgváltása. Egyik generáció leváltja a másikat. Ez természetes jelenség és minden különösebb megvázkództatás nélkül kell, hogy végbemenjen, — főleg, ha van az embernek humorérzéke. A fent idézett asszonynak és anyának pedig, úgy látszik, hogy van, mert a változások és törések lát-

tára sem dől össze vele a világ. Az a világ, amit ő alakított ki szívében és otthonában, — bár a látszat szerint az új generáció, a tulajdon vére egy új és egészen más világot készül felépíteni — legalábbis látszatra. A fiatalság mindig a maga módján és ízlése szerint kívánja berendezni a maga világát. Ezt minden generáció újra és újra megpróbálja, de egyik sem veszi figyelembe, hogy az ember a maga erényeivel és hibáival meg bűneivel lényegében mindig ugyanaz marad. Már azért sincs, de nem is lehet lényegbevágó különbség az egyes generációk és azok világa között. A letűnő, az idősebb generáció tudja ezt, hiszen van valamije, ami (még) nincs meg a fiatalságnak: az élettapasztalat és bölcsesség. Már ezért is helyesebb, ha az idősebbek a fiatalság keresését, próbálkozásait nem utasítják el, nem akadályozzák meg féltékeny makacssággal, hanem inkább melléjük állnak és segítik őket jótanáccsal, bölcs irányítással. Ne botránkoztassa meg őket a fiatalok sokszor hajmeresztő életigénye és -stílusa. Ez csak az élettapasztalat és bölcsesség hiányára mutat náluk.

Az idősebb generáció sok mindent megtapasztalt már, sok mindenben átment életében: két világháború, gazdasági pangás és felvirágzás, szegénység és jólét, egészség és betegség, fiatalság és öregség. Ha más nem, mindez már elegendő ok kell legyen, hogy megtanítsa: mi marad, mit hagy meg az élet a fiatalság lendületéből és mohóságából? És saját életüket szemlélve talán eszükbe jut az a bölcs közmondás is, hogy: «Nem eszik a kását olyan forrón, ahogyan megfőzik!»

De ez a belátás ne tétlenségre ösztönözze őket, hanem éppen ellekezőleg: a segítő, az irányító kéz kinyújtására. Az emberi világunk csak akkor lesz szép és egészséges, ha a fiatalság lendületéhez az idősebbek hozzáadják élettapasztalatukat. Részükről ez lesz a legszebb jele a bölcsességnek. Annak a bölcsességnek, amelynek kezdete — a zsoltáros szavai szerint — az Úr féltelmében van.

MEGYESI ANDRÁS

A MINDSZENTY-EMLEKSZOBÁK

az idén május 10-től augusztus végéig megtekinthetők Liechtensteinben (Vaduz, Florinsgasse 7. szám alatt).

Az emlékmúzeum nyitva van az említett hónapokban: keddtől szombatig d.e. 9-12-ig és délután 14-17 óráig; vasárnap d.e. 9-12-ig; — hétfőn zárva. Szállásügyeket elintéző:

Liechtensteinische Fremdenverkehrs-Zentrale, 9490 Vaduz, Fürstentum Liechtenstein. Tel. 075/ 2 14 43

MEMORANDUM az Emberi Jogok Védelmére Romániában

1. Románia nemzetiségi állam. Területén 2,5 millió magyar, 350.000 német és cirka 1 millió egyéb nemzetiségű polgár él.

2. Az emberi jogokat védő nemzetközi megállapodások alkalmával Románia minden egyezményt aláírt és a nemzetközi fórumokon mindenkoron szóban és írásban formailag sikraszállt az üldözött és kizsákmányolt népek és népcsoportok védelmében.

A jelenlegi államelnök Caeucescu minden alkalommal — bel- és külföldön egyaránt — kihangsúlyozta rendszerének demokratikus jellegét.

3. A demokrácia fogalmába szervesen beletartozik minden egyes állam területén élő népi kisebbségek jogainak tiszteletben tartása.

4. Románia ünnepélyesen aláírta a Helsinki-i konferencia okmányait, amelyben az elementáris emberi jogok tiszteletben tartása is szerepel.

Ezzel szemben tényként kell megállapítanunk, hogy a jelenlegi román kormány a Helsinkiben vállalt kötelezettségeit nem teljesítette.

5. A demokratikus elvekkel teljesen ellenkező román parancsuralmi rendszer az addig gyakorolt durva elnyomó politika helyett az erdélyi magyarság szellemi és fizikai megsemmisítését — a genocidiumot — tűzte ki célul.

Az Egyesült Nemzetek (UNO) genocidiummal foglalkozó bizottsága az alábbiakban határozta meg a genocidium elkövetését:

«... történelmi vagy vallási emlékművek megsemmisítése vagy azoknak más célokra való felhasználása. Történelmi, művészeti vagy vallási értékkel rendelkező okmányok, tárgyak és vallási szertartáshoz tartozó eszközök megsemmisítése vagy szétszórása . . . » (UNO E/447. okmány.)

A nemzeti kisebbségek asszimilációja az ún. «kultúrforradalom» jegyében folyik. Ide tartozik a romániai magyarság történelmének és múltjának meghamisítása és eltörlése . . .

A továbbiakban a vallás, az iskolák ellen elkövetett sérelmekkel foglalkozik a Memorandum. Majd kitér a magyarság szétszórására, gazdasági és egyéb érdekeiben való háttérbe szorítására stb. stb. . . .

(Helyszűke miatt csak részleteiben ismertetjük kedves Olvasóinkkal az Európai Bizottság az Emberi Jogok Védelmére Romániában által készített és német, francia és angol nyelven a június hóban összeülő Belgrád-Helsinki konferencián résztvevő nemzetek illetékes bizottságához juttatott Memorandumot.)

Odysseus útján

Trója tízévi ostroma, majd elfoglalása és feldúlása után, majdnem három és félezer évvel ezelőtt, a győztes achájok visszatértek hazájukba, Hellas földjére. A vezérek egyike azonban, Odysseus, a «sziklás Ithaka» királya, csak tízévi tengeri bolyongás után tudott hazajutni szigetországába, ahol neje, Penelopé, húsz évig hűségesen várt reá,

Sokévi kalandozása során rengeteg viszontagságon ment keresztül Odysseus és hajósnépe. Erről számol be Homeros, a világirodalom első nagy epikus költője, a Kr. e. 8. században általa összefoglalt «Odysseia» című époszában, a trójai háborúról szóló «Ilias»-éposz folytatásában.

Homeros végigkíséri kalandos útján Odysseust Trójából való elindulásától hazatéréséig, elmondja, hogy hogyan jutott el a lotosevők, kyklopsok, laistrygonok földjén, Kirke és Kalypso szigetén át Scheria szigetére, a mai Korfuba, ahol akkoriban Alkinoos, a phaiákok királya uralkodott. A hajótörött Odysseust ott vette pártfogásába a király leánya, a szép Nausikaa s a derék phaiák király onnan segítette őt haza, gazdagon megajándékozva, ithakai hazájába.

Felső gimnazista korom óta, azaz ötven éve nem múló vágygal ápolgattam magamban egy hajóút tervét a Jóni-tengeren, Korfutól Leukason át Kefaliniáig, azon a tengeren, amelyen egykor Odysseus hajója ringott vagy küzdött a viharral. Ezen a tavaszon végre megvalósult a tervünk.

Fiuméből idültunk el egy jugoszláv luxushajón a dalmát szigetek között, mindig partközélen, dél felé. Fiuméből Korfuig a rövid távolság ellenére a hajóút majdnem két napig tartott, mert a szebb kikötővárosokban: Zarában, Spalatóban és Raguzában több óráig álltunk, hogy a turistáknak alkalmuk legyen a városok műemlékeinek megtekintésére. Két éjszakát töltöttünk a hajón, kényelmes kabinok és pazar ellátás tette teljessé az utasok jó hangulatát.

Harmadnap reggel érkeztünk Korfuba, a homerosi Scheria-szigetre, Alkinoos király egykori birodalmába. Homerosra utalt hotelünk neve is: «Hotel Kalypso», emlékezésül a szép nimfára, akinél Odysseus kalandozása során hét évig vendégeskedett . . . A város maga bizarrul-szines összképét nyújtja Nyugat és Kelet találkozásának. Élénkforgalmú, vonzó turistaközpont, ahol mindenki megtalálja azt, amit keres. A kormányzósági palota helyén állt a hagyomány szerint Alkinoos király palotája.

Autóbusz-kirándulást tettünk a sziget nyugati partjára is, ahol Paleokastritsa városka közelében láttuk a tengerben azt a hatalmas sziklát, melyet — jó adag fantáziával — Odysseus kővé változtatott hajójának tartanak. Homeros szerint ugyanis Poseidon tengeristen bosszúból, amiért a phaiákok hazajuttatták Odysseust, sziklává változtatta a hajóját. Elmerengtünk feleségemmel a ködbevesző mithikus múlton, azután egyidőre elbúcsúztunk az antik világtól, mert Korfuba visszatérve, más nagy élmény várt reánk. Látogatást tettünk ugyanis a várostól tíz kilométerre fekvő Achilleionban, Erzsébet osztrák császárné és magyar királyné luxuskastélyában. Ferenc József tragikus sorsú feleségének a hős Achillesről elnevezett palotája 1892-ben épült és a királyné kedvelt nyaralóhelye volt, de mindössze csak hat évig, mert a királyné 1898-ban Genfben orgyilkos tör áldozata lett. Halála után Vilmos német császár vásárolta meg a magaslaton fekvő, gyönyörű parkkal körülvett tündérkastélyt s ott pihente ki az uralkodás fáradalmait az első világháborúig. Korfuba persze német hadihajóval érkezett és mint műkedvelő régész, sikeres ásatásokat is végeztetett. Ma az Achilleion görög állami tulajdon és emeletén előkelő játékkaszinót rendeztek be, de földszintjének termei és emeleti nyitott oszlopcsarnoka nyitva van a turisták előtt. A termekben Erzsébet királynéira és Vilmos császárra vonatkozó emlékek nyújtanak látnivalókat a mindig nagyszámú turistahadnak, a pompás nyitott oszlopcsarnokban pedig antik szobrok márványmásolatai idézik vissza a klasszikus múltat. A díszudvar közepén Achilles háromszoros életnagyságú bronzszobra áll. A kilátás egyfelől a távoli városra, másfelől a végtelen tengerre egyedülállóan nagy-szabású.

Bár utazásunkkal nincs közvetlen összefüggésben, meg kell emlékeznem a Habsburg-ház további három tagjának tragikus sorsáról is, mert gyakran és szívesen időztek Korfuban. Első volt köztük Miksa főherceg, Ferenc József császár-király testvéröccse, akit később, mint mexikói császárt, a forradalmárok végezték ki Queretaróban 1867-ben. Korfu másik rajongója, Ferenc József egyetlen fia, Rudolf trónörökös, 1889-ben Mayerlingben öngyilkossággal vetett véget fiatal életének. Kilenc évvel később, 1898-ban anyja, Erzsébet királyné lett merénylet áldozata. És járt Korfuban Ferenc Ferdinánd trónörökös is, akinek életét feleségével együtt Sarajevóban gyilkos revolvergolyó oltotta ki 1914-ben. Az Achilleion pompás parkjának hallgatag ciprusai és illatozó bokrai felett melankólia lebeg ma is.

Tengeri útunk Korfuban még nem ért véget. Néhánynapos ottlét után ismét hajóra szálltunk és követtük Odysseus útját dél felé. Elég körülményes hajóút után kikötöttünk Leukas-Levkas sziget hasonnevű kis fővárosában. Hotelünk a kiváló német archeológusról, Dörpfeldről elnevezett főutcán volt, a szomszédos utca pedig Odysseus nevével viselte. Mindezt csak azért említem meg, mert Leukasban semmi egyéb nem emlékeztetett a homerosi világra. Wilhelm Dörpfeld (1853-1940) munkatársa volt Heinrich Schliemannnak (1822-1890), Trója és Mykenae halhatatlan nevű feltárójának. Schliemann halála után tovább folytatta a kutatómunkát, mint az athéni Deutsches Archaeologisches Institut igazgatója, s annak során megállapította, hogy nem a mai Ithaki-sziget, hanem valójában Leukas volt Odysseus szülőhelye. Dörpfeld annyira megszerette Leukast, hogy ott jelölte ki végső nyugóhelyét is, miután házat vett és kis múzeumot rendezett be a szigeten. 1940-ben halt meg, sírja a kis Nidrion városkában őrzi emlékét. Síremlékénél mi is leróttuk kegyeletünket.

Leukas-Levkas szigete inkább csak érzelmi, mit vizuális élményt nyújt a múltat idéző műtörténet-turistának. A mai hellén-utódok békésen élnek ott nyugalmas napi életüket a városka ódon házaiban és a klasszikus emlékek helyett jobban érdekli őket a jelen, annak is főleg gasztronómiai örömei. Mi a húsvéti ünnepeket töltöttük Leukasban és életünkben még annyi egészben sült báránnyt nem láttunk, mint párnapos ottlétünk alatt . . . A lakosság apraja-nagyja báránysültet evett az ünnepnapokban, velünk együtt. Templomban is voltunk, persze orthodox görögkeleti templomban, és néztük a végnélküli húsvéti szertartásokat. Sok görögkeleti pópa van a városban, fekete klepetusokban jellegzetes alakjai az utcáknak. Szakállasak, hosszú hajukat tarkójukon copfba fonják.

A szomszédos Ithaki sziget még kevesebb látnivalót nyújt. Külföldi turisták alig látogatják. A romantikus hajlamúak ellátogatnak a barlanghoz, ahol Homeros szerint Odysseus a phaiákoktól kapott ajándékokat elrejtette, amikor hazatért sziklás országába. Schliemann Henrik itt is ásatott, de nem találta nyomát Homeros világának. És mivel a szomszédos Kefalinia-szigeten sincsenek antik emlékek, elejtettük ottani látogatásunk tervét.

Hangulatos emlékekkel és egy sor fényképfelvétellel telten visszahajóztunk Korfuba és még egyszer végigjártuk a festői utcákat. Annak ellenére, hogy Korfú nagyforgalmú nemzetközi turistaközpont, a szállodai és éttermi árak meglepően alacsonyak. Bécshez viszonyítva feleannyiból lehet jól élni, mint az osztrák császárvárosban.

Az emléktárból

Puskás bá' — mert hát így hívták őt az egész környéken — jómódú parasztgazda volt. Reggeltől estig talpon volt és különösen ősszel, addig nem nyugodott, míg a burgonya mind egy szemig nem volt a veremben, a gabona pedig a padláson. Az istállóban is rend volt, mert hát Puskás bá' a huszároknál szolgált, ott tanulta meg a lóval való bánást. Legbüszkébb volt egy általa készített ún. szajmoka nevű kolbászra, melynek készítése módját nem szívesen árulta el. Valóban nem is volt párja ennek a paprikaillatú, jóízű kolbásznak sem Gyulán sem Csabán. Háza előtt egy öreg, terebélyes diófa állott, alatta kis pad és asztal. Ott gyűltek néhanapján össze a rokonok és barátok. Házához hosszú jegenyesor vezetett. Büszke is volt ezekre a szép fákra, úgy állnak glédában, — mondotta — mint egykoron a huszárok haptáiban, mert mikor ő szolgált, a vigyázállást még haptáknak hívták. A természetrajz ezeket a fákat mint *populus robusta* tartja nyilván, de ő csak úgy mondta, hogy *populusz robusz*. Puskás bá' baráti körben szeretett mesélni az első világháborúról, annak nagy csatáiról, többek között mikor szakaszával megfutamított vagy száz muszkát, — mert az oroszok akkoriban úgy hívták, hogy muszka. «Mi voltunk a vörös ördögök, — mondotta — mert piros nadrágban, panyókára vetett mentében, csákoval roha-

Hajóra szálltunk és elindultunk visszafelé. Eleinte az egészen közeli, komor és kopár albán part mellett haladtunk, ahol alig láttuk nyomát emberi településnek, azután az Adria vizén hajóztunk tovább.

Harmadnap reggel érkezünk Fiumébe, az egykori magyar kikötővárosba, ahol estig, vonatunk indulásáig elég időnk lévén, buszon kirándultunk az egykori budapestiek kedvelt üdülőhelyére, Abbazia-Opatijába és a hozzá közeli, előkelőbb levegőjű Lovranába. Ott bementünk a katolikus templomba, ahol az egyik színes ablak üvegfestményén a következő felírást láttuk: «In memoriam Theresia Sarkady». Elmerengtünk: ugyan ki lehetett Sarkady Terézia honfitársnőnk, akinek nevét a lovranei óváros templomának üvegfestménye örökölte meg? . . .

Este lett, beszálltunk a Balkan-expresszbe, egyideig még néztük a vilanyfényben úszó Abbazia és Lovrana tündéri panorámáját, azután a vonat elkanyarodott a tengerparttól, belerohant az éjszakába, reggel pedig megérkezett Bécsbe, Homeros világa után a császárváros modern köregetegébe.

BÍRÓ BÉLA

moztuk meg a muszkákat, féltek is tőlünk mint a tüztől». Puskás bá' pontosan tudta, mikor volt a limanovai csata, a gorlicei áttörés. Szekrényében gondosan őrizte vitézségi érmét, egy a szakaszáról készült elsárgult fényképet és — ami ritkaság — egykori bajuszkötőjét, mert hát nem is volt huszár, akinek nem volt szépen kifényesített, kipödört bajusza.

A háború végén Puskás bá' ezredét «átdobták» a nyugati frontra és ő angol fogságba került, onnan csak a háború befejezése után került haza.

Amikor a környéken voltam vendégségben, többször átlovagoltam vagy átkocsiztam hozzá. Ilyenkor előkerült a jó kolbász meg egy kis homoki bor és botorkáltunk az első világháború emlékei között. «Hát arra tetszik emlékezni, mikor . . .» Legtöbbször így indult meg a beszélgetés. Volt úgy, hogy néha egy-egy nótát is eldudolt, egy régi, korabeli dalt, mint például «Fújja a szél fújja . . .» Búcsúzás előtt mindig benéztünk az istállóba, megnézni, meg-simogatni a szépen ápolt lovakat, teheneket.

1944 őszén láttam utoljára. Az oroszok már valahol a Tiszánál álltak, de a Dunán innen még béke és rend honolt. Csak a távoli országutakon vonuló végeláthatatlan menekültoszlopok árulták el, hogy háború van, amely ma-holnap bennünket is elsodor. Olykor-olykor betévedt egy alföldi menekült, aki elmesélte az oroszok által elkövetett borzalmakat. De nyomában jött egy másik, aki arról tudott, hogy még a mise megtartását sem akadályozták meg és hogy még a gróf is a helyén maradhatott. Álomba hunyorgató ősz volt akkor. A nyárfák már hosszú árnyékot vetettek a földre, ökörnyal úszott a levegőben, a fákról már lassan peregtek a levelek. Sokan a jobbmódú gazdák közül felpakoltak és roskadásig megrakott kocsikkal megindultak nyugat felé. Sokan azt sem tudták, hová, csak menni, menekülni. A legtöbben azonban nem tudtak, nem akartak megválni házuiktól, földjuiktól, szükebb kis hazájuktól. Puskás bá' is ezek közé tartozott. «Elmenni?» — kérdezte — «öreg vagyok én már ahhoz, aztán nem is tudnám, hová». Végignézett kis házatáján, azt hiszem, egy könny is megcsillant a szeme sarkában. Ahogy néztem arcát, amelybe sok ráncot szőtt a hosszú élet, ahogy hallgattam, eszembe ötlött Reményik Sándor felejthetetlen költeménye:

Eredj, ha tudsz,
Eredj, ha gondolod,
Hogy valahol, bárhol a nagyvilágban

Könnyebb lesz majd sorsod hordanod.

Jut-e nekem egy nyugalmas sarok?
De addig, varjú a száraz jegenyén
Én itthon maradok!

Egy ilyen őszi napon a magyar légvédelem lelőtt egy amerikai repülőgépet, a gép nem messze Puskás bá' házatól zuhant egy szántóföldre. Néger pilótája ejtőernyővel ért földet nem messze lezuhant gépétől. A környék lakossága riadtan futott a még füstölő géproncshoz, de nemsokára körülfogták az amerikai néger pilótát is. Meg akarták lincselni, csak egynéhány józanabb elem közbenjárására engedték át a helyszínen megjelent karhatalomnak, amely bevitte a városi katonai parancsnoksághoz. Előbb azonban «megtartották» szép kék hátizsákját és a benne lévő amerikai cigarettákat, húskonzerveket, kávé és más egyebet. Előkerült egy a szélben libegő nyomtatvány is, amelyen valamilyen angol nyelvű szöveg állott. «Le kék fordítani» — mondták. Eszükbe jutott, hogy Puskás bá' angol fogságban volt. Megkérdezték tőle, tud-e angolul. «Hogyne tudnék» — felelte tüstént, — «hisz éltem köztük, beszéltem tehát a nyelvüket is. Még az angol királyt is láttam». Unszolták rögtön, hogy mondja el, milyen volt az angol király, hol látta. Puskás bá' folytatta: «Hát az úgy volt, hogy egy szép napon közölték velünk foglyokkal, hogy délben az angol király fog bennünket meginspiciálni, hozzuk magunkat rendbe. Valóban, miután felálltunk szépen glédába, komoran lépked arcvonalunk előtt egy jóképű egyenruhás, — hát mondom, ez az angol király. Egynéhányunkat meg is szólított, megkérdezte, hová valók vagyunk, hol estünk fogságba. Mikor hozzám ért, engem is megszólított: Kolkoje náció? — kérdezte. — Mondom neki, hogy venger. «Venger?» — kérdezte az angol király, «hát akkor dob-re».

Puskás bá' akkor már idős ember volt. A huszárság, majd később kis gazdasága, állatai, földje voltak életének öröme és értelme. Mindent a lovasember szemszögéből szemlélt. Utálta a gépeket, mondotta is, hogy meg fog büntetni bennünket a jó Isten, mert elpártolunk az állattól.

Mikor az oroszok bejöttek, szép kis gazdaságát feldúlták, lovait elvitték. Később, már a magyarok, «kulák»-nak bélyegezték, megalázták és kényszerítették, hogy «önként» lépjen be a TSZCS-be.

Ma, több mint 30 év után, még sokszor a számban érzem jó kolbászának, a szajmókának az ízét és gondolatban ott időzöm vele a nagy diófa pergő levelei alatt.

WIMPFEN IVÁN

HIRDETÉSEK

MAGYAR KÖLCSONKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

Magyar Könyvtár

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. — A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím:
Schweizerische Landesbibliothek
Ungarische Abteilung
Hallwylstr. 15.
3003 Bern

«TÉTÉNY»

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inh. Oskar Bayer
München 2. Kreittmayer Str. 26.
Tel. 196393

Kapható még: Horváth János
München 2. Tumblinger Str.
beim Schlachthof

Debrői Hárslevelű	DM	5.75
Badacsonyi Kéknyelű		6.20
Badacsonyi Szürkebarát		6.20
Soproni Kékfrankos		6.—
Domoszlói Muskotály		6.20
Domoszlói Tramini		6.50
Villányi Burgundi		6.20
Hajósi Cabernet		6.20
Tokaji Aszu 4 Puttonyos		12.80
Téliszalámi		20.—
Paprikás csabai		18.—
Gyulai kolbász		17.—
Süli kolbász		14.—
Süli debreceni		12.—
Kalocsai tarhonya 4 tojásos 1/2 kg		2.50
Nagykocka tészta 8 tojásos 1/2 kg		2.95
Lebbencs 8 tojásos 1/2 kg		2.95

Uvegárut nem postázunk.

«200 Tollsuhintás» — Burg Kastl diákjaiért 1977 — Kova László költő kötetenként 6.— DM-t utal át egy kastli diák támogatására. Így közel 200 kötet után 1 diák 5 havi ösztöndíjat kap. Felüljegyzéssel, a költő dedikációjával kerül könyvespolcára! Megrendelés: Kova László, Blumenstrasse 27, 7 Stuttgart 1. W.Germany.
Postscheckkonto: Stuttgart, 557 74-700.

Kedves Honfitársak! Megnyílt München első magyar borpincéje. Mindenkit örömmel várunk. — Címünk: Tokajer Keller, München 19, Rotkreuz Platz 2/a (Donnersbergerstr. sarkán). Nyitvatartás 18 órától 01.30 óráig. Szerda szünnap. Tel. 169 668. Tulajd. Inoka Miklós

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumcsomagolásban	DM	16.—
1 kg paprikás szárazkolbász		15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász		13.—
1 kg rizses véreshurka		8.80
1 kg májashurka		8.80
1 kg vastag húsos szalonna		9.60
1 kg paprikás tokaszalonna		8.80
1 kg disznósajt		10.60
1 kg füstölt sonka		18.—
1 kg füstölt sertésborda		8.80
1 kg füstölt csülök		8.80
1 kg friss tepertő		12.—

Utánvétellel és csak belföldre szállítunk; 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3
D-6710 Frankentahl
Tel.: 06233/62693

MEGRÁZTA BUDAPESTET

LATINOVITS ZOLTÁN SZÍN-MŰVÉSZ
ADY ENDRE-VERSEK HANGLEMEZE

LPX 13735 30 cm DM 20.—

Népszerű Ady-versek Latinovits Zoltán előadásában

LPX 17519 DM 20.— Honfi Géza legújabb lemeze: «Akácós út . . . » stb.

SSX 946 30 cm DM 22.— «GUGYERÁK» Bárdi György humoros számokat ad elő: Kerti törpe Export, Gugyerák mint alföldi haramia, A Buznyák «Riviérán» stb . . .

SSX 919 30 cm DM 20.— Karády Katalin énekel régi slágereket: Gyöngyhalász, Ha találsz egy mást, stb . . .

SLPX 17518 DM 20.— Vámosi-Zárai új lemeze: Homokóra, Én mindenkiben csalódtam, Szeretlek én, Ne hagyj el soha, Kár összeveszni velem, stb . . . Kiváló felvétel.

Mitchell: Elfújta a szél I-III. DM 24.—
Zilahy: Valamit visz a víz 13.—
Burgenlandtól a Bódeni-tóig,
Kiváló Útikönyv, 750 old. 30.—

Gondoljon szabadságára, vásároljon
Útikönyvet - Szótárakat - Nyelv-
könyvet!

Kérje díjtalan katalógusainkat!
Musica Hungarica, 8 München 40.
Agnesstr. 45. Tel. (089) 180-911

Sebő gépjárművezető iskola,
Hauptstr. 17, D - 7302 Ostfildern
4 Kemnat, Tel. 0711/459604
Magyarnyelvű oktatás, bentlakásos
1-2 hetes tanfolyam! Az NSZK-ban lakók részére a vizsgázás is magyarul történik.

HIRDETŐINK TÁJÉKOZTATÁSÁRA :

Hirdetéseket csak a hirdetési díj be-
küldése után közölünk. Kisebb hirdeté-
sek ára: 25 DM; házassági hirdetések:
30 DM + 5 DM portóköltség, nagyobb
hirdetések ára 40 DM vagy azon felül.
A hirdetést a megfelelő díjjal együtt az
alábbi címre kérjük:

«ÉLETÜNK»-ADMINISTRATION

8 MUNCHEN 81 --- Tel. 089/98 26 37

Oberföhringer Str. 40.

Postscheckkonto: Kath. Ung. Seelsor-
ge, Sonderkonto, Postscheckamt Mün-
chen Nr. 606 50-803.

A Nyomda nem fogad el hirdetést!

Diószeghy Tibor hites tolmács és fordító
(magyar-német és német-magyar) Né-
metországban tanácsadás állampolgár-
sági és menekültügyi kérdésekben,
peres ügyekben segít.
D-404 Neuss, Daimlerstr. 249.
Tel. 02101/541317

48 éves, 168 cm magas, vígkedélyű,
házas és aranyszívű unokahúgom
számára keresem hozzáillő, 55-60 év
közé, lehetőleg Svájcban élő úriem-
ber ismeretségét, házasságkötést re-
mélve. «Őszi randevű» jelígyére kérek
választ az
Életünk Gazdasági Bizottságához,
8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Rupp László hites törvényszéki fordító
vállal fordításokat magyarról németre
és németről magyarra.
D-8000 München 1, Postfach 162.
Tel. 089/3002162

Luft János szállító cége

költözködési munkát vállal. Ruha, stb.
csomagolásához szükséges ládákat is
kölcsonöz. Tel. 3145 870
8 München 50, Johann Emmer Str. 5.

Magyar-német és német-magyar fordít-
ásokat

olcsón és gyorsan elvégez, magyar-
nyelvű okiratairól hitelesített másola-
tot készít és — másnyelvű okiratok
fordítását korrekten elintézi —
W. Divy hiteles fordító és tolmács.
D-799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.
Tel. 07541/71391

Megjelenik 1977 nyarán «A gépjármű-
vezető kiskatéja» az NSZK-ban Rupp
László tollából. Tartalma az, amit tud-
nia kell a vezetői engedélyről, vizsga-
kérdésekről, kocsivásárlásról, a gép-
jármű-biztosításról, a baleset követ-
kezményeiről, a közúti forgalom bün-
cselekményeiről, kihágásokról, a díj-
köteles megrovásról, a kártérítési ígé-
nyekről és a közlekedési rendeletről,
számos más hasznos melléklettel ellát-
va. Megrendelhető Dr. Bodán KFT-nél,
8 München 1. Postf. 162. Ára: 25 DM.

METROPOLITAN VERLAG

Szerday Sándor

CH - 4141 Münchenstein, Teichweg 16

DM. sFr.

- Dr. Sikota: Herend porcelán művészete (Színes nagyalbum) 60.—
 A magyar nyelv történeti etimológiai szótára I. II. III. 262.—
 Biblia (Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás) 1471 oldal 45.—
 Germanus Gyula: Kelet varázsa 9.—
 Gombrich: A művészet története 54.—
 Marosi: Magyar falusi templomok 18.—
 Boros-Rapcsányi: Vendégségben őseinknél 31.—
 Gars: A Szépművészeti múzeum képei 40.—
 Világtörténet képekben I. II. (Nagyalbum) 134.—
 Magyar festészet a 20. században (Színes nagyalbum) 64.—
 Chronica Hungarorum (Hasonmás kiadás) 70.—
 Zilahy Lajos: Valamit visz a víz 13.—
 Marguaret Mitchel: Elfújta a szél I. II. III. 24.—
 Új Magyar Lexikon I. - VII. 350.—
 A magyar népművészet (Színes nagyalbum) 130.—
 Moldova: Mandarin, a híres vagány 7.—

Kérje antiquar-, vagy újkidású könyvekről katalógusunkat, ingyen küldjük. **Hanglemez**katalógusunkban megtalálja azt a nótát, vagy dalt, amit keres. Jelenleg a katalógusban szereplők rak-táron vannak!

Ausztráliában élő, 34 éves férfi, nőtlen, rövidesen hosszabb európai szabadságra jön. Addig viszont szívesen levelezne és ismerkedne. Minden levélre válaszolok. — J. Simone P.O.Box 354, Nhulunbuy, N.T. 5797, Australia

Olcso autóbiztosítás, magas prémium-visszafizetés: 1976 30%-ig. Minden biztosítási ügyben ingyen felvilágosítás: német nyelven minden nap és hét végén, magyar nyelven **kedden** 18-21 óráig. Tel. München 089-465 120.

Képkiallítás nyílt eladással egybekötve kiemelkedő magyar és német festők alkotásaiból. A kiállítás bármikor megtekinthető. Kérjük az érdeklődőket, hogy szándékukat szíveskedjenek előre bejelenteni. Cím:

Ausstellung, 8 München 40. Nadi-Str. 133. Tel. 089/351 84 61. Honfitársaknak 20% engedmény! — Képkere-
teztést is vállalunk.

Egyedülálló, rendezett körülmények közt élő, nemesgondolkodású, természet szerető és kölcsönös ösztönzésre vágyó nő társat keres 52-62 év között, «Örökzöld» jeligére kér választ az **Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.**

«Társkeresők lapja»; szeptembertől új megjelenési formája lesz: arcképes (fotós) lap, és magyarokon kívül francia és német tagokat is felvesz. Lényegesen nagyobb adattár mint eddig! Aki erkölcsös célzattal ismerkedni akar (egyházi házasság!), jelentkezzen mielőbb. Évi előfizetési díj évi 100 DM. Már most küldje el egyéni szövegét; az eddigi számokat (jún. 1.-t is!) megküldöm. — Fotó-negatívot legkésőbb augusztus 31-ig küldjön. Elvált személyek újraházasodását e lap nem segíti elő! Címem: **Kubinyi - 5 Köln 1. Blumenthalstr. 79. Westgermany.**

Kétszobás öröklakás Budán eladó. Ajánlatokat «Becsületesség» jeligére **Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.**

VI. Pál pápa április végén hivatalos látogatáson fogadta az anglikán egyház prímását, Dr. Donald Coggan canterbury érseket. A Sixtusi kápolnában ökumenikus istentiszteletre került sor. Az anglikán prímás ellátogatott a Szent Péter bazilikába is, ahol imába merülve időzött XXIII. János pápa sírjánál. Római látogatását befejezve I. Dimitrios pátriárkához, Isztambulba utazott tovább.

Japánban — a Fides hírügynökség legutóbbi jelentése szerint — 370 ezer katolikus él, 16 egyházmegyében. A bennszülött papok száma 820, a külföldi misszionáriusoké 1103. Két szemináriumban 76 hallgató, közülük 41 tanul teológiát. Az egyházmegyékben működő papok átlag-életkora 51 év körül van. A japán születésű szerzetesnők száma 6 ezer, a külföldieké már csak mindössze 400.

Litvániában, Königsberg egész körzetében nincs egyetlen katolikus, ortodox, vagy protestáns templom nyitva, vagy használatban. A legközelebbi is 100 km-nyi távolságra van. A háborúban súlyosan megsérült templomok közül az utolsót 1976-ban robbantották fel.

A SZÍV

Katolikus világnézeti tájékoztató több mint félszázada világhírességet gyűjt a lelkekben, melegséget sugároz az otthonokba, magyar öntudatot visz az életbe.

Rendelje meg! Olvassa! Terjessze!
Cím: 76 Locust Avenue, Yonkers, N. Y., 10701, U. S. A.

NÉPITÁNCOK

A Zürichi Magyar Táncegyüttes szeretettel várja a népi táncok után érdeklődőket minden pénteken 20.00 órakor a wipkingeni Freizeitlage-ban tartott próbáin. — Pontos cím: 8037 Zürich, Ampérest. 4.

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN
RÉSZESULTEK

Németországban:

Bóbán Viola, Bóbán László és Varnusz Erzsébet leánya, 1977 máj. 8. München
 Nagyenyedi Sandra, N. Zoltán és Alkay Katalin leánya, 1977 május 15-én, Münchenben

Deák-Bárdos Bettina Silvia, Deák-Bárdos Ede és Vajas Mária leánya, 1977 máj. 19-én, Münchenben

Magyar Róbert Márton, M. János és Bodoni Éva fia, 1977 május 19-én, Münchenben

Bosnyák Attila Péter, B. László és Kern Veronika fia, 1977 máj. 19. München

E L S Ő Á L D O Z Á S

Svájcban:

Boisier-Bánlaky Stephane

Mészáros Zsolt

Mészáros Mercedes

Nagy József

Szegedi Margit

ünnepélyes keretek közt fogadták először szívükbe az Úr Jézust a Lausanne-i Servan-kápolnában 1977 május 29-én, pünkösdszombatnap.

AZ ÖRÖK HAZÁBA TÁVOZTAK

Németországban:

Misura János, 32 éves, 1977 márc. 29., Kölnben

Svájcban:

Kecskés Tihamér, 45 éves, 1977 ápr. 30. Bonvillars-ban (VD)

† id. Gyárfás András

életének 83., boldog házasságának 57. évében, 1977 ápr. 13-án, d.u. 2 órakor, türelemmel viselt nagy szenvedés után, csendes elhunyt Csíkszeredán.

Hosszú élete példaadás volt a becsülettel és örömmel végzett munkára. Erőforrása az Istenbe vetett hit és imádság volt. Népes hívő családja körében érezte jól magát. Most előrement, hogy szálláskészítőjük legyen az örök hazában.

Az elhunytban Dr. András Imre SJ édesatyját gyászolja.

MAGYAR NŐVÉREK EURÓPAI
LELKIGYAKORLATA

1977 aug. 15-től aug. 24-ig

Villers-la-Ville-ben, Brüsszeltől 40 km-re, az örökimádók lelkigyakorlatos házában. — Brüsszelből van jó vonat-összeköttetés. — Az elmékedéseket P. Benkő Antal SJ tartja. — Jelentkezni lehet: Magyar Kollégium (P. Matyasovich Henrik SJ), Blijde Inkomststr. 18. B-3000 Leuven. — Vagy: Sr. Rácz Marianna, Bloemendalstraat 30, Vaals (L.), Nederland.

Rövid hírek

Nova Huta-n, Krakkó közelében, a lengyel nehézipar központjában több mint 50 ezer hívő jelenlétében szentelte fel a hívek áldozatkészségével épült első templomot Wojtyla kardinális. Amint ünnepi beszédében kiemelte, történelmi pillanat volt ez minden lengyel számára is, mert a több, mint százezer lelket számláló iparváros nem Isten nélküli város többé.

Salzgitterben tartotta nemrég háromnapos találkozóját a COVENIAT néven ismert rádió-amatőrök köre, amelynek tagjai lelkészek, hitoktatók, katolikus és evangélikus egyházi alkalmazottak. A 20 évvel ezelőtt alakult körnek jelenleg 101 tagja van és rövidhullámú találkozójukat az éterben minden kedden és vasárnap 22 órakor tartják, a 80 méteres hullámsávon. Találkozóikon keletnémet, osztrák, svéd, dán, holland és svájci rádióamatőrök is részt vesznek.

Az Egyesült Államok katolikus sajtóegyesületének díját, a Szalézi Szent Ferenc-díjat a chikagói egyházmegyei lap főszerkesztőjének, Ed Wall-nak ítelték oda. Wall 1972-76. között az amerikai katolikus hírszolgálati iroda, a NC-News Service főszerkesztője volt.

A Fülöp-szigetek 46 egyeteme közül mindössze hét állami, a többi az egyházak és privát alapítványok, intézmények tartják fenn. A katolikus felsőoktatási intézmények száma 12, az evangélikus egyház kezén pedig két egyetem van.

Az olasz szerzetesnők száma az 1974. évi összesített adatok szerint közel 153 ezer. Közülük több, mint 10 ezer missziókban dolgozik.

Conway bíboros, Írország primása 64 éves korában armaghi székhelyén elhunyt. Belfastban született egy kilencgyermekes családban, amelynek legidősebb tagja volt. Tudományos és szónoki tehetsége mellett írói képességei is ismertté tették. Legtöbbet azonban az ifjúság problémái foglalkoztatták, mert szerinte azok elsősorban nem anyagi, hanem lelki-szellemi igényeik kielégítését várják a modern társadalomtól, és az egyháztól is.

Az Afrikai katolikus évkönyv adatai szerint e földrész 54 országában él mintegy 400 millió lakos közül kb. 47 millió katolikus. A lelkipásztori munkát több, mint 16 ezer pap, közel 6 ezer szerzetes testvér, továbbá 34 ezer szerzetes nővér látja el. Az afrikai katolikusok száma az utóbbi 20 év alatt több, mint kétszeresére, 20 millióról 47 millióra emelkedett.

Sziénában eddig ismeretlen Domenico (1457-1506) freskóra bukkantak, restaurálási munkák közben a S. Maria

kórházban. A remekmű egy Piétát ábrázol. A freskón a művész kézjegye és az évszám, 1492 látható. Domenico legismertebb alkotását, a Pásztorok imádsását a nagyhirű szienai képtárban őrzik.

Kremsmünster osztrák bencés apát-ság az idén ünnepli fennállásának 1200 éves évfordulóját. Alapítója III. Tasziló bajor herceg volt. A kolostorban még ma is 90 bencés szerzetes él és a környék 26 plébániáját is ellátja. A kolostorban lévő gimnáziumban pedig 230 diákot oktatnak-nevelnek. Az évforduló alkalmából kiállításokon ismerkedhet meg a közönség a nagymúltú apátság történetével, amelynek külön érdekessége a csillagvizsgáló intézet.

Tajvan szigetén, Kaohsiung püspöki székhelyen egyetemi hallgatók és diákok részére kulturális és szociális központ nyílt. A Xavier Cultural Center-t jezsuita és steyli missziós atyák közösen látják majd el. Létrehozásához a kölni egyházmegye százezer, — a Misereor pedig háromszázezer márkával járult hozzá.

A lengyel püspöki kar memorandumot intézett a kormányhoz, amelyben a születések számának csökkenése miatt aggodalmát fejezi ki. Felhívja a hatóságokat, számolja fel a születéscsökkenések okait, tegyen többet a családokért. Főleg a lakáshelyzet javításáért. Lengyelországban több, mint egymillió lakás hiányzik és sokkal kevesebb épül, mint amennyi házasságot kötnek. 1975-ben 39 ezer új lakás épült, házasságot viszont 97 ezren kötöttek.

A libanoni polgárháború nem végleges adatai szerint a halottak száma 40 ezer, — a sebesülteké 900 ezer, — 300 ezer vált hajléktalanná, 95 települést teljesen leromboltak, s 80-100 ezerre tehető az elpusztult lakások száma.

Bajorország részére 60 évvel ezelőtt engedélyezte XV. Benedek pápa a «Patrona Bavariae» ünnepét, amelyet azóta május 14-én ünnepelnek, s amely az ősi bajor Mária-tisztelet hagyományait koronázta meg. Az évforduló ünepségeit Altötting búcsújáráhelyen tartották, amely ugyancsak jubileumot ült az idén, 1100 éve ismert és kedvelt búcsújáráhely. Tízezernél több zarándok, a bajor közélet és egyházi élet neves személyiségei voltak jelen a könyörgő és hálaadó istentiszteleteken.

Az ausztriai Herzogenburg osztrák kolostorban nagyszabású ikonkiállítás nyílt, amely október 30-ig tart nyitva.

Az Életünkben megjelent írásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre ?

Az Életünk terjesztői

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től

14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk

közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)

Frongartenstr. 15.

9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is

14.— svájci frank, ha azonban

légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,

9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.

(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank

más országban ennek megfelelő valuta

Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen

Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische

Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,

Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei

Sparkassa der Administration

St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!